

Pædagogisk læreplan for Vuggestuen og Børnehaven Solsikken, Skjern 2021-2022



Indholdsfortegnelse

Side	Emne
2	Indholdsfortegnelse
3	Indledning
4	Rammen for den pædagogiske læreplan - "Blomsten"
5	Stamoplysninger og profil
9	Det pædagogiske grundlag
9	Børnesyn
14	Dannelse og børneperspektiv
17	Leg
21	Læring
27	Børnefællesskaber
31	Det pædagogiske grundlag:
31	Pædagogisk Læringsmiljø
34	Samarbejde med forældre om børns læring
35	Børn i udsatte positioner
36	Sammenhæng til børnehaveklassen
38	Inddragelse af lokalsamfundet
40	Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø
43	De 6 læreplanstemaer
43	Alsidig personlig udvikling
47	Social udvikling
51	Kommunikation og sprog
55	Krop, sanser og bevægelse
58	Natur, udeliv og Science
62	Kultur, æstetik og fællesskab
65	Evaluering og dokumentation

Indledning

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende.

Læreplanen er et levende dokument, som beskriver vores pædagogiske overvejelser, refleksioner og praksis med eksempler, understøttet af billeddokumentation.

Læreplanen er gældende for 2021-2022, men justeres hele tiden løbende, så det giver mening, set i lyset af den daglige dokumentation og evaluering. Læreplanen revideres 2022.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er Dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#), samt tilhørende skabelon.

Skabelonen, som læreplanen her er skrevet ind i, indeholder alle de lovmæssige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen vores overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Indholdet i læreplanen, er et resultat af 2 års arbejde, hvor vi på stue-, personalemøder og på pædagogiske dage, har arbejdet os ind i materialet og den nye styrkede læreplan.

Det skriftlige materiale er blevet til, i et samarbejde mellem de pædagogiske fyrtårne og leder. Rapporten er godkendt af bestyrelsen.

Ramme og indhold

Solsikken består af to enheder, en vuggestue og en børnehave. Læreplansrapporten er derfor

udformet under hensyn til børnenes alder og forudsætninger, hvorfor visse dele af rapporten er opdelt og målrettet den enkelte enhed.

Rapporten er inddelt i 5 faser

- Indledning og stamoplysninger
- Det fælles pædagogiske grundlag – 9 afsnit
- Øvrige krav til indhold – 2 afsnit
- De 6 læreplanstemaer – 6 afsnit
- Evaluering og dokumentation – 1 afsnit

Læreplanen er skrevet i en tid der har været præget af nedlukning, nødåbning og genåbning i forbindelse med Corona. Vi har dog valgt at beskrive det, vi ønsker at gøre under normale omstændigheder, da læreplanen også under nuværende vilkår fortsat er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde. Der vil dog være situationer hvor vi afviger fra læreplanen for at tilgodese gældende retningslinjer under Coronaen.

[Blå eller rød skrift er citater fra skabelonen eller socialstyrelsens publikation.](#)

Rapporten kan, med udgangspunkt i indholdsfortegnelsen, med fordel bruges som et opslagsværk.

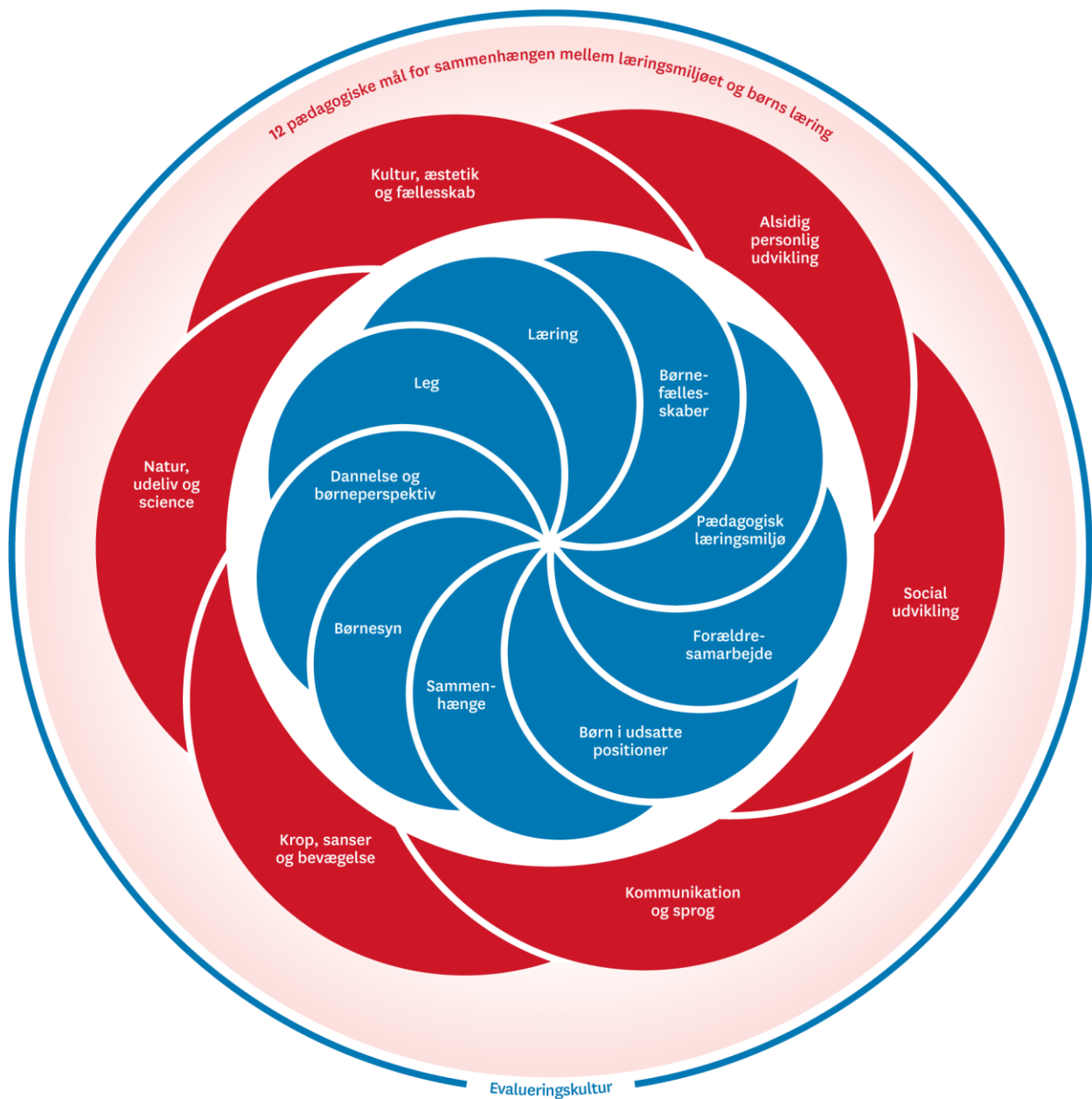
Rapporten er offentliggjort på Solsikkens hjemmeside: www.solsikken.name

Dette er 1. udgave 2021

Rigtig god læselyst

Medarbejdere, Leder og Bestyrelsen i Solsikken, Skjern
Juni 2021

Rammen for den pædagogiske læreplan



Hvem er vi?

Stamoplysninger

Solsikken ligger på Fasanvej 16 i Skjern, i det vestlige Jylland.
Solsikken er et privat Dagtilbud bestående af en vuggestue og en børnehave.
Børnehaven blev etableret i 2007 og er normeret til 63/68 børn.
Vuggestuen blev etableret i 2017 og er normeret til 12 børn.

Solsikken drives ud fra et kristent livs- og menneskesyn. Solsikkens målsætning er, at give barnet en hverdag præget af omsorg og troværdighed, hvor troen på Gud og de kristne værdier er et naturligt element i hverdagen. Vores menneskesyn danner bl.a. grundlaget for pædagogikken, omgangstonen og vores måde at være sammen på. I Solsikken kommer de kristne værdier bl.a. til udtryk ved, at vi hver morgen synger morgensang og beder Fadervor med børnene. Hver uge er der bibelfortælling for børn og ved møder og arrangementer holdes en kort andagt.

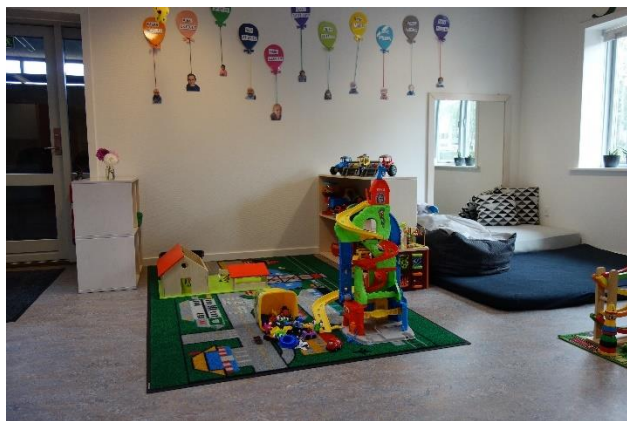
Vores værdier har således en særlig betydning for os og kendetegnes ved ordentlighed, tydelighed, synlighed, trivsel på alle planer og et højt fagligt niveau. Det skal kunne mærkes og ses, at Solsikken er et kristent dagtilbud med indhold og kvalitet.

Pædagogisk profil

I Solsikken ønsker vi at skabe et udviklende miljø, hvor der arbejdes målrettet med de pædagogiske læreplaner som fundament for det pædagogiske arbejde.

Vores hus er kendetegnet ved fast struktur, små grupper med nære voksne, god kommunikation og et godt arbejdsmiljø.

Formålet er at skabe rum og ro til leg og læring i et trygt miljø, som byder på kvalitet og indhold blandt kompetente og nærværende voksne. Vores mål er derfor dagligt, at have øje for barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er det grundlæggende og gennemgående element.



I alle grupper er der dagligt samling, hvor der synges og lyttes, eller der er mulighed for at fortælle for andre. Her er fokus på samvær og fællesskab og oplevelsen af at høre til.

Vi tror på, at det at have faste grupper med faste voksne, skaber tryghed for forældre og børn.

Vi oplever, at læringsmiljøet til bl.a. sprogarbejdet bliver bedre, når en voksen er sammen med en lille gruppe børn, hvor der er tid og ro til at være nærværende i dialog, leg og aktivitet.

Desuden ønsker vi at skærme børn, som har det svært i den store gruppe. Det gør vi bl.a. ved at minimere støj, lukke døre, lave små rum i rummet eller lave små legegrupper. I de små grupper kan børnene følges fra A til B, og det er her, der er ro til fordybelse og leg med en ven eller en voksen.

I de større grupper sættes fokus på leg, sprog, voksen initierede aktiviteter eller der arbejdes med bestemte temaer som optager børnene.



I Solsikken har vi særlig øje for børnefællesskaber og arbejder bla. med Maryfondens materiale "Fri for Mobberi". Her sættes fokus på venskaber og empati, og aktiviteterne afpasses så de passer til den enkelte børnegruppes forudsætninger.

I Solsikken prioriterer vi udelivet højt, og børnene er på skift i udegruppe, hvor bålmad, nærmiljøet, krop og bevægelse, samt livet i skoven, er i fokus. Ude liv betyder, at vi færdes ude i alt slags vejr hele året rundt, enten i nærmiljøet eller på legepladsen.

Lokale forhold

Solsikken er en 638 m² ombygget døgninstitution, som i dag fremstår pæn og nyrenoveret. Huset består af rigtig mange grupperum i forskellige størrelser, samt gode toilet og garderobe forhold. Der er masser af plads til de stille lege, de vilde lege, den store gruppe og de små grupper.

Hos os arbejder vi målrettet på at nedbringe stress og støj og højne den pædagogiske kvalitet. Det gør vi bl.a. ved at lave forskellige miljøer, bruge stillestemme inden-døre, dele børnene i små grupper og holde dørene lukket, så vi nedbringer mængden af forstyrrelser.



Børnegruppens sammensætning

I Solsikken er børnene opdelt i én vuggestuegruppe og tre alders opdelt børnehavegrupper. Til hver gruppe er der tilknyttet 3 – 5 faste voksne.

Hver gruppe har sin egen struktur og rytme, som passer til den enkelte børnegruppe.

I grupperne er der mulighed for at skabe målrettede aktiviteter og udfordringer, som passer til barnets alder og nærmeste udviklingszone. Vores mål er, at børnene skal blive så dygtige, som de kan.

Hver gruppe har forskellig indsatsområder, afhængig af børnenes alder og forudsætninger:

Vuggestuen består af de mindste børn i Solsikken (0 – 2,10 år).

- Vuggestuens fokus er sprog, tryghed, struktur, forudsigelighed, omsorg og anerkendelse.
- Børnene skal øve sig i at blive fortrolige med hverdagen, de voksne og hinanden.
- De mindste har ro til at lære at kravle og gå, medens de største bliver udfordret med spil eller sproglege og tager på ture i nærmiljøet eller i skoven.
- Der er brobygning til børnehaven med fokus på at gøre barnet tryk inden børnehavestart.

Rød gruppe består af to årgange og er de mindste børn i børnehaven. (2,10 – 3 el. 4 år)

- I rød gruppe er der fokus på genkendelighed, tryghed, regler og rytme. Børnene skal øve sig i at blive fortrolige med hverdagen, de voksne og hinanden, samt det at finde rundt.
- I rød gruppe er der meget fokus på det at lære, at spise sin madpakke; at blive i og ved en aktivitet og at tage overtøj af og på. Her leger de voksne rigtig meget med børnene.

- I rød gruppe er der stor fokus på, at være stille, lytte, forstå og følge de voksnes anvisninger.
- Rød gruppe er ude minimum 2 formiddage om ugen, samt de fleste eftermiddage, hvor de bl.a. bliver fortrolige med legepladsen, skoven og nærmiljøet.
- Der er brobygning med vuggestuen og de lokale dagplejere

Gul gruppe består af børnehavens mellemste gruppe (4 – 5 år)

- Her er fokus på leg og børnefællesskaber, ofte underbygget af guidning, voksenstyret aktiviteter eller spændende temaer, hvor børnene er delt i mindre grupper.
- I gul gruppe er der stor fokus på sprog og sproglege, at lytte og vente på tur, at stå i kø, hjælpe og vise hensyn.
- Der arbejdes ud fra en fast struktur både under aktivitet og ved overgange for at tilgodese børn i udsatte positioner.

Grøn gruppe er børnehavens ældste børn, kaldet førskolegruppen (5 – 6 år)

- Her er fokus på skoleparathed, vedholdenhed, selvstændighed, frimodighed.
- Børnene opfordres til at tage initiativ til venskaber og udvikle nysgerrighed overfor bogstaver, tal, mønstre og former, ligesom de udfordres på at lære nyt og eksempelvis at optræde for andre.
- Her veksles mellem en meget fast struktur, samt rum og ro til selv at træffe beslutninger, både under aktivitet, leg, ved samlinger og ved overgange. Børnene deles så ofte som muligt i mindre grupper, hvor de har mulighed for etablere og vedligeholde gode og sunde venskaber.
- Der er brobygning til Skjern Kristne Friskole og tilhørende SFO, samt andre kommende skoler.

Fysiske rammer og geografisk placering

Solsikken er beliggende på en 3924 m² stor grund, i Skjern by, med Skjern Kristne Friskole som nærmeste nabo. Grunden er delt i en asfalteret indkørsel med 12 parkeringspladser, samt to store indhegnede legepladser til børnehaven og en mindre legeplads til vuggestuen. Solsikken deler derudover mooncar-bane med Friskolens SFO.

På legepladsen er der rig mulighed for at søge skygge, varme og læ i en af vores 2 madpakke-skure, i teltet, under træerne eller i bålhytten.

Legepladserne indeholder bl.a.

- cykelbaner med "vaskehal" og mange forskellige cykler og køretøjer
- multibane med mulighed for boldspil
- sandkasser og et lille legehuse hvor der kan "bages kager"
- en stor høj hvor der kan trilles, krybes og kravles
- klatretårn med ruchebane, hvor musklerne kan blive udfordret
- hjørner man kan grave i
- græs hvor man kan ligge under parasollen og læse
- udeværksted hvor man kan save, hamre og arbejde med træ
- gynger, balancebom og en masse hyggekedle.

Fra legepladsen er der direkte udgang til Fredsskoven, og de fysiske rammer i skoven og på legepladsen byder på mange muligheder for leg og bevægelse, hvor motorikken udfordres og de usynlige grænser og spilleregler læres.



Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.

Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark”.



Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk i Solsikken og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Barnesyn – Dannelse og børneperspektiv – Leg – Læring - Børnefællesskaber

Barnesyn

Barnet har værdi i sig selv

- Vores menneskesyn danner grundlaget for pædagogikken og vores syn på barnet. Vi betragter hvert barn som værende unikt og værdifuldt, skabt af Gud.



- Vi ønsker at møde barnet med anerkendelse, respekt og ordentlighed, hvilket ses i den måde vi kommunikerer med barnet på.
- I vores daglige møde med barnet, ønsker vi at give barnet en oplevelse af at være betydningsfuld. Dette kommer bl.a. til udtryk i vuggestuen ved, at vi dagligt hilser barnet "godmorgen" med et kram og nævner dets navn i rundkredsen.
- I børnehaven nævnes barnets navn, når der siges godmorgen ved modtagelsen, der gives øjenkontakt og evt. et kram eller et venligt smil, så barnet oplever sig værdifuld og set

De voksne skal drage omsorg for barnet og være nære og tillidsskabende voksne.

Solsikken ønsker vi at møde barnet med omsorg, trøst, opmuntring, ros, anerkendelse og nærhed.

Det kommer til udtryk

- gennem nærvær og omsorg under bleskift, ved spisning, når barnet puttes eller skal have hjælp til at vaske hænder eller trøstes.
- ved fysisk berøring i form af kram, massage, når barnet har brug for at holde i hånd eller blive nusset på ryggen, når vi sidder i rundkredsen.
- ved, at hver gruppe har 3 – 4 faste nære voksne, som barnet møder hver dag.
- når de voksne vejleder og guider barnet på en anerkendende måde, så barnet ved, hvad det skal, og hvad det gerne må.
- ved at anerkende det, vi ønsker at se mere af og ved at være tydelige voksne, så barnet ved, hvad vi forventer.
- når de voksne leger med børnene, spiller et spil, sidder tæt og læser historie i sofaen eller sidder sammen med barnet fordybet i en leg på gulvet.
- når vi dagligt deler børnene i mindre grupper og har tid og ro til at møde barnet.



Der skal være plads, tid og ro til at være barn.

Barnet har ret til leg og de voksne skal værne om barnets initiativ, fantasi og virkelyst.

I Solsikken veksler vi mellem den børne- og vokseninitierede leg, som rammesættes ud fra børnenes forudsætninger.

I vuggestuen kommer dette til udtryk ved, at

- legen oftest foregår efter børnenes interesser, lyst, spontanitet og initiativ
- legen rammesættes ved at legetøjet, som børnene kan vælge imellem, står i børnehøjde.
- de voksne sidder på gulvet, leger med børnene og følger barnets initiativ.
- de voksne skaber forskellige læringsmiljøer, hvor børnene kan udfolde sig og undersøge nye steder. Det kan f.eks. være, at trille ned ad højen, danse til musik, tage på tur til søerne i cykelvognen eller ved at kravle rundt i skovbunden.



I børnehaven påstår mange forskellige legemiljøer i løbet af dagen, hvor børnene har indflydelse på legens indhold. Dette kommer til udtryk

- ved, at nogle lege er børneinitieret, hvor barnets fantasi, interesse og virkelyst slippes løs. Dette ses, når drengene spontant samler en bunke brædder og begynder at bygge et hus; når børnene kravler på træstubbene, som bliver til en farlig drage, der flyver og spyder ild; eller når pigerne leger far, mor og børn i en hjemmelavet hule og sammen skaber roller og indhold i legen.
- under vokseninitieret aktivitet, hvor de voksne sætter rammerne, men indholdet giver plads til barnets initiativ. Dette ses bl.a. når der laves forskellige "værksteder". Her kan børnene på skift, lege, udforske, bruge sin kreativitet eller løse bestemte opgaver på sin egen måde inden for en bestemt ramme.
- når børnene selv får lov at vælge, hvad de vil lege, hvor de vil lege og med hvem, de vil lege
- når de voksne giver børnene valg eller forskellige tilbud, hvor barnet selv kan tage stilling og vælge.

Barnet skal ses som kompetent og selvstændig.

De voksne skal stimulere og udfordre børnene med positive forventninger og tillid

Solsikken er kendetegnet ved, at vi stiller krav og forventer noget af børnene.

I vuggestuen kommer dette bl.a. til udtryk

- når de voksne spejler barnet og møder det med begejstring, når det tager sine første skridt – og dernæst opmuntrer det til at prøve igen.
- når det et årige barn inddrages i at rydde ting op eller hente madpakken i køleskabet og derved oplever glæden ved at deltage
- når barnet opmuntres og opfordres til at hjælpe til med at tage tøj og sko af og på og derved oplever mestring.

I børnehaven kommer dette bl.a. til udtryk

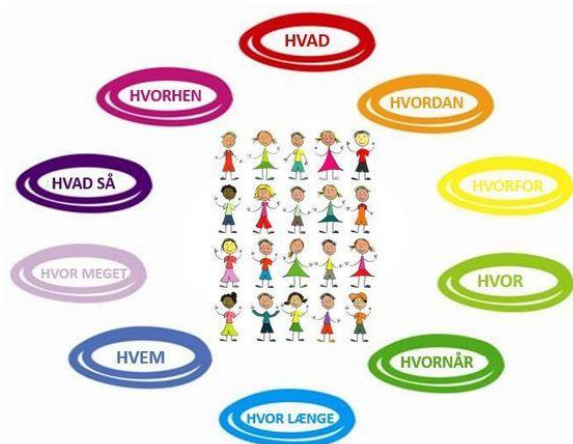
- ved, at den voksne møder barnet med tydelighed, så det ikke er i tvivl om, hvad den voksne forventer. At barnet ved, hvad der er kan-ting, og hvad der er skal-ting.
- ved opmuntrende og anerkende ord, så barnet får mod på at prøve igen eller prøve noget nyt.
- når den voksne guider barnet, så det oplever stoltheden ved at kunne tage alt sit overtøj på helt alene
- i de situationer, hvor barnet bliver vist tillid og får lov at hjælpe den voksne, eksempelvis med at køre morgenmads vognen ned i køkkenet og komme tilbage med en ren klud.

Børn har ret til forskellighed og til at udvikle sig i forskellig tempo

I solsikken synger vi sangen, "Du er dig og du duér". Det udtrykker den tænkning og tilgang, vi ønsker at møde børnene med i Solsikken. Vi ønsker med vores pædagogik, at give plads til forskellighed.

Ved hjælp af de 9 hv'er, målrettes læringsmiljøet, så det bliver differentieret og kan rumme alle børn, i det omfang barnet magter det.

Dette kommer til udtryk, når børnegruppen analyseres, og læringsmiljøet justeres, så vi sikrer alle børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.



I vuggestuen kan dette betyde

- at nogle urolige børn har brug for hjælp til at finde ro til stille aktiviteter
- at andre børn skal aktiveres og stimuleres i en mindre gruppe, så de bliver mere deltagende, nysgerrige og tør tage initiativ.
- at nogle børn skal have plads til at bruge kroppen, medens andre børn skal have ro og tid til at iagttage i lang tid, før de tør deltage

I børnehaven betyder det

- at vi dagligt er opmærksom på at give beskeder på forskellig måde, eks. vis gennem en kollektiv besked; ved hjælp af billeder eller pictogrammer; ved tegn-til-tale, ved at vise hvad der konkret skal ske eller ved at give beskeden individuel.
- at leg og aktiviteter planlægges, så de indeholder forskellige måder at lære på. At vi lader os inspirere af forskellige læringsstile, så vi indtænker dette, når vi kigger på læringsmiljøet. Det betyder, at vi søger at tage højde for, at børn lærer forskelligt gennem den taktile og den kinæstetiske sans. At nogen lærer bedst auditivt, andre gennem noget visuelt. Nogen lærer bedst alene, medens andre lærer bedst i fællesskabet. Nogen lærer bedst gennem variation, andre ved gentagelser. Nogen søger struktur, medens andre har brug for spontanitet. Og ikke mindst er det forskellig hvilken tid på dagen børnene lærer bedst.
- at leg og aktivitet planlægges, så der i læringsmiljøet tages højde for, om miljøet virker forstyrrende eller stimulerende, eksempelvis lys, lyd, rum, temperatur, sult/tørst.
- at vi er målrettet i vores indsats omkring børn i udsatte positioner, hvor der bl.a. kan indlægges pauser eller bevægelse mellem leg og aktivitet.



Dannelse og børneperspektiv

Børn skal høres og tages alvorlig og opleve at have indflydelse. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde.



Som Dagtilbud tænker vi, at vi har et stort ansvar i forhold til at gøre børnene livsduelige og dannede, så de kan indgå på en ordentlig og hensynsfuld måde i samfundet. I det pædagogiske arbejde er vi kendt for at være tydelige voksne. Det er os, der sætter rammen og dagsordenen for kulturen i huset. I den ramme er det vigtigt, at der vises gensidig respekt mellem barn-barn og barn-voksne, og at de voksne er lydhøre overfor barnets ønsker og behov.

Børn skal lære at handle som et hensynsfuldt, kritisk menneske, hvor ligestilling og demokrati medtænkes i den daglige pædagogik

I vuggestuen kommer dette til udtryk

- ved, at vi giver børnene indsigt i at respektere hinandens grænser fysisk og psykisk. Barnet lærer, at en kammerat bliver ked af det, når der skubbes, og at vi kan trøste med berøring eller venlige ord.
- når børnene, ved hjælp af billeder, er med til at bestemme, hvor dagens tur skal gå hen
- at børnene lærer, at man skiftes, låner, bytter og at alle har lov at være med.

I børnehaven kommer dette til udtryk

- ved samlinger, hvor barnet lærer at vise hensyn, være stille, lytte og vente på tur
- når barnet får tid og plads til at spørge, "hvorforskal vi det?" og bliver mødt af en voksen, som giver sig tid til at svare og give en forklaring.
- når vi lærer børnene at holde bordskik, at tale et ordentligt sprog, at rydde op efter sig eller at hjælpe andre.
- i alle hverdags-situationer, hvor barnet lærer at vise hensyn, eksempelvis at vi bruger stille stemmer indenfor og holde hænder og fødder i ro i køen, så her er rart at være for alle.
- når de største børn laver afstemning ved håndsoprækning, eller prøver en rigtig afstemning, hvor der sættes kryds ved det man ønsker.
- når barnet lader andre komme først eller barnet måske slet ikke får lov til at bage i dag, men skal vente til i morgen, så andre kan få lov i dag.
- ved at barnet er stille, når der gives en besked eller sidder stille under børnemøde; at barnet kommer, når de voksne kalder; at det respekterer synlige og usynlig grænser eks vis i skoven; at barnet respekterer husets regler ude og inde eksempelvis at "her kravler vi ikke på bordene – dem sidder vi ved".
- når vi støtter op om, at drenge og piger leger for sig, eller når de leger på tværs af køn og etnisk baggrund med de ligheder og forskelligheder, de lærer om hinanden der.



Børn skal høres og tages alvorlig; kunne fortælle om hverdagslivet og kunne udtrykke sine synspunkter

I vuggestuen ses dette:

- når det pædagogiske personale lytter til barnets behov, både det som udtrykkes verbalt og nonverbalt. At vi viser, vi har forstået dets ønsker, også selv om vi ikke altid kan eller vil opfylde det, f.eks. når et barn beder om sin sut, men vi vurderer det ikke har brug for det lige nu og vælger at sætte noget andet i stedet.
- når de største børn har været på cykeltur og bagefter fortæller til forældrene, hvad de har oplevet, godt hjulpet på vej af den information og de billeder forældrene dagligt kan se på tavlen.

I børnehaven ses dette:

- under spisning, hvor dialogen sammen med en voksen og en mindre gruppe børn, giver plads til at fortælle og drøfte emner der optager barnet.
- hvor den voksen opsætter 4 valgmuligheder til dagens aktivitet. Et barn giver udtryk for, at det gerne vil spille Uno, og den voksne vælger at tage barnets forslag med som en 5. valgmulighed. Barnet oplever, at det nytter at tage initiativ og give sin mening til kende.

Børn skal opleve at have indflydelse på udformningen af dagligdagen, og være aktiv deltagende, så det selv er med til at skabe sin egen læring.

I vuggestuen ses dette:

- når en voksen følger den børne initierede leg, som kan opstå på en regnvejrsdag
- når barnet får mulighed for at vælge mellem forskellige tilbud, eksempelvis spille bold, læse historie, lave finger maling eller lave puslespil.



I børnehaven ses dette:

- når børnene er med til at planlægge en temauge: I en temauge om æbler var børnene med til at beslutte, hvad man skulle lave med æblerne: plukke, skrælle, koge, bage, riste, pynte. På dagen hvor æblerne skulle pukes, blev børnene mere optaget af landmandens køer og traktorer – og læringen blev bragt et helt andet sted hen for en stund.
- når børnene deltager i madlavning på maddage og kommer med ideer til, hvad der skal spises. Børnene får lov til at undre sig og eksperimenter med at sammensætte maden: "Hvordan smager rødbede på ost?" og "Hvordan kan man se, at denne fiskepind er en fisk, når den ikke ligner en fisk?"
- når børnene er med i planlægningen ved hjælp af de 9 hvr, hvor de aktivt er med til at tage stilling til, hvad de skal lave, hvor de skal lave det, med hvem og hvor længe ect.

Legen skal være grundlæggende og læringsmiljøet skal tage udgangspunkt i barnets perspektiv

I vuggestuen ses dette:

- når de voksne leger med børnene i dukkekrogen og viser dem, hvordan man kan dække bord, lave mad, pusle babyen ect., hvorefter barnet selv udfolder legen og efterligner de voksne.
- når de voksne justerer på rammerne, så der er plads til barnets behov for stille eller aktiv leg, såvel ude som inde

I børnehaven ses dette:

- når de voksne benytter materialet " Fri for mobberi", hvor børnene gennem samtale, sociallege, synger eller danser og bidrager ud fra hver deres perspektiv.
- når børnene skiftes til at vælge og vise den vej de finder spændende at udforske, f.eks at kravler over og under grene i den tætte skovbund eller gennem et stort rør.
- når børnene leger det som de er optaget af. Det kunne være at lege is-butik, hvor børnene selv laver butik, is, skilte, handler m.m, på en måde som giver mening for barnet, ud fra barnets alder og forudsætning.

Leg.

Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.



I Solsikken har leg en vigtig og afgørende plads. Gennem hele dagen veksles mellem børne og voksen initieret leg. Her har børnene mulighed for at udfolde deres initiativ, fantasi og virkelyst ud fra forskellige rammer.



I vuggestuen er den frie leg gennemgående, gennem det meste af dagen. Dette ses

- ved, at børnene frit kan gå rundt på stuen eller på legepladsen og skifte mellem forskelligt legetøj, som de bliver optaget af.
- ved, at legetøjet står i børnehøjde, så børnene kan lege med det, som fanger deres interesse.
- når de voksne udvider legen ved at vække barnets nysgerrighed, f.eks. ved at finde nyt legetøj frem, skabe rum for nye lege i nye legemiljøer eller puster sæbebobler ud over hele legepladsen.
- ved at der er en høj grad af impuls styret leg, hvor der ofte skiftes mellem relationer.

I Børnehaven har legen en vigtig og betydningsfuld funktion i forhold til det at vælge og det at lære under leg. Dette kommer bl.a til udtryk

- ved, at legen foregår på barnets initiativ eller foranledning om morgenen frem til kl 9.00, samt i de sene eftermiddagstimer. I løbet af dagen gives legen god plads i form af fri leg, pauser, "frikvarter" eller lign.
- når den voksenstyrede aktivitet opleves som leg for børnene

Leg skal anerkendes og respekteres

I Vuggestuen kommer dette til udtryk når

- de voksne sidder på gulvet, nikker og smiler anerkendende, er interesseret og opmuntrer barnet i legen.

I Børnehaven ses dette, når

- de voksne skaber et miljø, hvor legen kan udfolde sig ude forstyrrelser og afbrydelser
- når de voksne følger barnets initiativ, spejler barnet, og er autentisk sin anerkendelse og respekt



Leg fremmer fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet

I Solsikken præsenterer vi ofte børnene for et "tilbud" for at pirre deres nysgerrighed. Dette kan være et oplæg til at fortsætte en kendt leg, udvide legen eller at lege en ny leg.

I vuggestuen opleves dette bl.a. når

- den voksne går ud i gangen og begynder at puste balloner op. Børnene bliver nysgerrige og får lyst til at tage initiativ til at eksperimentere, og se hvordan ballonerne opfører sig, når man rører dem.
- børnene inviteres ind på børnehavens legeplads, hvor de får lyst til at efterligne den voksne, der triller ned af højen. Barnet oplever stolthed ved at vise, at det mestrer noget nyt.

I Børnehaven opleves dette bl.a. når

- drengene hjælper hinanden og drøfter, hvordan de sammen kan bygge noget bestemt i LEGO og bagefter, med stolthed i stemmen, viser det frem: "Vi har fundet på det helt selv – og vi er ved at bygge til."

- pigerne "etablerer" en familie med far, mor og børn – og efter en times leg spørger: "Må vi ikke godt lege sammen i morgen igen – vi er bare så gode".
- legen får tid og ro til at udvikles sig



Alle børn skal opleve at de indgår i et fællesskab

I Solsikken er det vigtigt, at alle børn oplever sig som del af et fællesskab og det at høre til. For at understøtte dette, veksles mellem voksenstyret leg og børneinitieret leg, afhængig af barnets alder og udvikling.

I vuggestuen kommer dette til udtryk ved

- at de voksne ofte sidder på gulvet hos børnene, for at guide legen, for at minimere konfliktfyldte relationer, så legen udvikler sig positivt for alle børn.
- at børnene lærer at dele, låne og bytte
- at børnene deltager i fælles rundkreds, hvor alle navne nævnes, så børnene får øje for hinanden.

I børnehaven kommer dette til udtryk ved

- at børnene lærer at deltage i fælleslege, social-lege og aktiviteter, hvor der øves i at vise vises hensyn
- at de voksne skaber gode læringsmiljøer, hvor legen kan udfolde sig under sunde rammer, eksempelvis ved at dele børnene i drenge/pige grupper; ved at dele børnene i små grupper; ved at opmuntre til at legen kan foregå i et uforstyrret rum; eller ved at den voksne deltager i legen.
- at børnene lærer at invitere andre eller sig selv ind i legen

Leg skal understøttes, guides og rammesættes

I vuggestuen kommer dette til udtryk ved

- at den voksne er helt tæt på, i børnehøjde. Her kan den voksne gå ud og ind af legen for at stimulere børnenes nysgerrighed, så legen udvikler sig eller varer længere.

I Børnehaven kommer dette bl.a. til udtryk ved

- at den voksne er tydelig omkring rammesætningen og i sin kommunikation, så børnene ved hvad de kan og må.
- at børn og voksne sammen beslutter, hvor legen skal foregå, hvem de skal lege med, og hvor længe legen skal foregå. Eksempelvis kan de største drenge få lov at lege lige uden for lågen, men inden for det aftalte område i skoven.

Voksne og børn skal sammen reflektere over, hvordan legen udvikler sig

I vuggestuen kommer dette til udtryk

- når de voksne hjælper barnet med at se, når andre børn bliver glade eller kede af det som foregår.
- når de voksne vejleder barnet og viser hvad det gerne må og kommer med anvisninger.

I børnehaven kommer dette til udtryk

- når den voksne hjælper barnet til at være opmærksom på egen og andres følelser og lyst, så legen ikke bliver grænseoverskridende men respektfuld.
- når barnet hjælpes til at reflektere over, om legen er en god eller en dårlig leg – dette kan senere understøttes af billeder fra "Fri for mobberi" eller ved at de voksne spiller skuespil over det som skete.



- når barnet guides til at finde ud af, hvad det kan gøre i stedet for, hvis noget er gået skævt.
- når barnet hjælpes til at lytte til andres refleksion og selv bruger sproget til at udtrykke sig verbalt eller gennem tegn, så alle er enige om hvordan legen udvikler sig.
- når barnet guides i at lærer turtagning eller i at forhandle i legen

Læring.

Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter, rutiner, kropslig og følelsesmæssige udfordringer, udforskning og eksperimentering i naturen og ved at blive udfordret.



Vi oplever, at de små grupper og de nære læringsmiljøer gør vores arbejder med børnene mere kvalificeret. Det er her, vi bliver skarpe på barnets nærmeste udviklingszone og kan støtte barnet i det som er svært og det som det er på vej til at lære. Det er her, barnet mærker anerkendelsen og oplever mestring; det er her, barnet får mod til at turde, at fejle og udvikles, så det bliver så dygtig, som det kan ud fra alder og formåen.

Læring skal være til stede hele dagen

Læring er til stede hele dagen, fra barnet træder ind i Solsikken om morgenen, til det bliver hentet om eftermiddagen. Det betyder, at vi hele tiden stræber efter at gribe de små læringsøjeblikke.

I vuggestuen kommer dette til udtryk ved

- at barnet modtages med smil og åbne arme, og derved bliver tryk. Barnet lærer, at voksne vil mig det godt; det føler sig velkommen, er ønsket og holdt af.
- at vi træffer bevidste valg på barnets vegne: "I dag hjælpes børnene i overtøjet, så vi kan lege længe i skoven", eller "I dag giver vi os god tid til at lære børnene at tage overtøj på."
- at der er et godt og meningsfyldt samspil mellem den voksne og barnet, hvor sproget er lærende og det bærende element. Fanger barnet en lyd, italesætter den voksne "Kan du høre xx græder". Måske opfordres barnet til en handling: "Kan du sætte min madpakke hen i køleskabet.?" eller "Se, her kan du klatre op på puslebordet".

I børnehaven komme dette til udtryk ved

- at de voksne hele tiden må være bevidste om barnets nærmeste udviklingszone, og at barnet tilbydes en aktivitet eller hjælpes i gang med en leg, som passer til barnets alder og formåen.
- at barnet guides gennem dagen, via ord og billeder, så det ved, hvad det skal, men at der samtidig er plads til barnets fri leg, initiativ og fantasi. Leg er også læring.
- at de voksne guider barnet ved overgange, så det lærer at gå fra A til B; det lærer at stå i kø og vaske hænder; det lærer at omstille sin stemme og sin krop til omgivelserne, og det lærer at vente på tur.
- at de voksne griber de små læringsøjeblikke, som det ses når de voksne hopper op på fugleredegyngen og synger med børnene; når den voksne tæller barnets tæer under ble-skift; når den voksne har øje for en samtale med et barn i et stille hjørne af legepladsen; i fordybet samtale under spisning eller når den voksne byder sig til på fodboldbanen og hjælper de store til at forstå fodboldreglerne på børnehaveniveau.
- at de voksne er forbilleder, som barnet kan spejle sig i, i forhold til stemmeføring, sprog, omgangsform, tempo og omsorg.

Læringsmiljøet skal fremme eksperimenterende kompetencer

Børn lærer i forskellig tempo og på forskellig måde. Nogle børn lærer bedst gennem kroppen, andre gennem hørelsen. Nogen har brug for at se tingene, andre har brug for at røre. For at fremme barnets udvikling giver vi plads til og opfordrer barnet til at eksperimentere og udforske verden.

I vuggestuen ses dette

- når barnet får tid til at tænde og slukke for den elektroniske vandhane og eksperimenterer med : "Hvad sker der, når jeg strækker hånden frem eller trækker den tilbage".
- når barnet leger med eller tramper i en vandpyt og erfarer, at vand sprøjter og er vådt.
- når barnet siger lyde eller små ord og hører den voksne spejle og respondere på det
- når barnet lytter til musik og får lyst til at bevæge sig og efterligner den voksne, der laver gymnastik eller danser.

I børnehaven ses dette

- på temauger, hvor voksne og børn sammen laver eksperimenter: "Hvad kan synke og hvad kan flyde? Kan man tegne med kul? Kan et æg komme ned i en flaske? Hvor langt kan en papirflyver egentlig flyve?"
- når barnet eksperimenterer og udfordrer sig selv på at klatre i træer: "Hvor højt kan jeg klatre? Hvilke grene er sikre? Hvordan kommer jeg ned"
- når barnet gør sig erfaringer med at "Bag de grønne blade gemmer sig en majs! Æbler bliver bløde, når de koges, men hvad sker der, når de bages? Spaghetti smager godt, men er ulækkert at røre ved, hvis man har bind for øjnene".
- når barnet eksperimenterer med at lave vandbane eller grave huller på en regnvejrsdag; eller erfarer at "Jeg bliver våd i støvlen, hvis jeg hopper i vandpytten".
- når vi udfordrer barnet til at reflektere over, hvordan det kan løse en opgave eller situation.



Læring sker i veksling mellem aktiviteter, rutinesituationer og leg

Solsikken er kendetegnet ved at være organiseret i faste aldersopdelte grupper. Hver gruppe har en fast struktur omkring børnegruppens samlinger, aktiviteter, leg og rutiner, hvor de voksne sætter rammerne, bl.a. ved hjælp af de 9 hvér.

I vuggestuen kommer dette til udtryk ved, at

- der veksles mellem børne- og voksen initieret leg og aktivitet. Om formiddagen deltager børnene i en voksen styret aktivitet i forskellige miljøer, eks. vis sproggruppe, "Fri for mobberi"; krop og bevægelse i skoven; sang og leg i musikrummet eller cykeltur i lokalområdet.
- hverdagen er præget af rutiner omkring spisning med faste pladser; samling med b.la. sang og fadervor; rutiner omkring bleskift og i forbindelse med at vente på tur eller når der tages overtøj på.
- børnene har mulighed for at lege på egne præmisser og initiativ om morgenen og om eftermiddagen.



I børnehaven kommer dette til udtryk ved at

- børnenes læring understøttes gennem rutine situationer, f.eks. når børnene lærer at stå i kø, vente på tur, deltager i samlinger eller lærer at holde bordskik under spisning.
- At børnene dagligt møder forskellige læringsmiljøer; de er ude og inde på skift, der laves mad i køkkenet eller over bål; der eksperimenteres i træværkstedet eller bygges huler i skoven; fantasien slippes løs når barnet kører i "vaskehallen", eller der eksperimenteres med rollelege, når "lægen" konstaterer, at barnet har brækket benet og må have "gips".
- børnene får erfaringer og ny viden, når de arbejder med "så og spire eksperimenter" eller når børnene kan udfolde sig ud i "Shanes verden", hvor kun fantasien sætter grænser.

Børn skal have alsidige oplevelser, erfaringer fra naturen, nærmiljøet, kultur og samfund

Solsikken ligger i Skjern by. Her er der rig mulighed for både at få kulturelle oplevelser og at komme tæt på naturen. Her har man inden for få minutter, let adgang til at opleve nærmiljøet via gå-ben og lad-cykel eller via bus, bil og tog, hvis man vil lidt længere væk.



I vuggestuen bruger vi lokalområdet når

- vi tager på tur i den nærliggende skov eller på en af de lokale legepladser
- vi deltager til Salmesang for småbørn i den lokale folkekirke
- vi cykler en tur i nærområdet, hvor der er rig mulighed for at stoppe op ved det som optager børnene
- vi overværer en forestilling på det lokale bibliotek

I Børnehaven bruger vi lokalområdet når

- vi leger på vores favorit steder i skoven eller flytter dagens leg og ude aktivitet ned på den åbne plads i skoven, så børnene bl.a. lærer om usynlige grænser; om dyreliv og planter; hvordan man færdes i skoven, og hvordan vi passer på naturen.
- vi tager på bondegårdsbesøg og følger børnenes nysgerrighed og interesser for dyr, afgrøder eller maskiner
- vi færdes i byen og børnene gør sig erfaringer med, hvordan man færdes mellem biler og byskilte, og lærer vigtigheden af at holde i hånd og passe på hinanden.
- vi tager på tur til den "grønne korridor" og vandhaverne, hvor vi studerer kunst eller finder haletudser i søen. Besøger Cirkuspladsen for at kigge på dyrene inden aftenens forestilling eller får en rundvisning i den lokale kirke, hvor vi besøger både kirketårn og kirkegården.
- vi besøger børnebiblioteket eller deltager i lokale forestillinger for børn.

Der skal være sammenhæng mellem læreplaner og læringsmiljøet

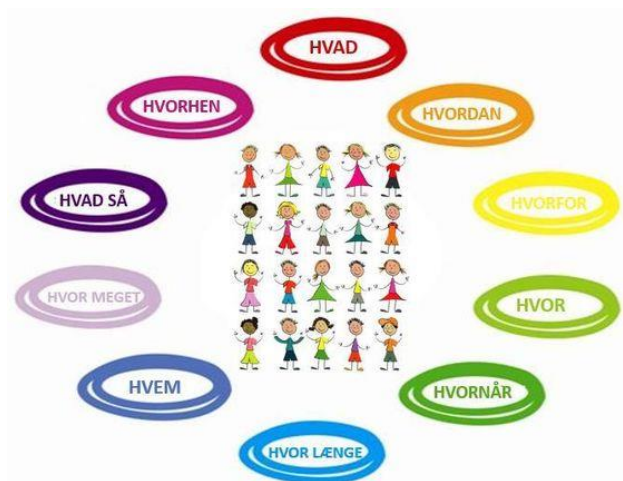
Solsikken er et meget velorganiseret dagtilbud. Her har de voksne øje for, hvordan børnegruppen forandrer sig og er hele tiden klar til at justere og omorganisere, ud fra det børnene er optaget af. Vi forholder os til, hvordan vi skaber de bedste rammer for læringsmiljøet, og hvordan vi bedst understøtter børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Der skal være sammenhæng mellem det barnet skal lære og selv læringsmiljøet.

I vuggestuen kommer dette til udtryk ved at

- børnegrupperne sammensættes, så det giver det bedste fundament for læring. Det kan være blandede grupper, eller aldersopdelte grupper; små grupper eller større grupper.
- læringsmiljøet tilpasses børnenes alder og formåen. De mindste, som kravler eller lige er begyndt at gå, har eksempelvis tilstrækkelig udfordring på vuggestuens legeplads, mens de større børn udfordres motorisk på børnehavens store gynges, i klatretårnet eller på kælkebakke.
- tidsrammen gradueres og indholdet justeres, så den passer til barnets alder. Dette kan komme til udtryk ved, at de små leger "giv-og-ta leg" med en voksen på gulvet, mens midtergruppen lærer at deles om en bold og skiftes til at køre "bil" i den store gang. Dette mens de store arbejder med Bamseven, samt Fri For Mobberi, ud fra billeder og sange.

I børnehaven kommer dette til udtryk ved, at det pædagogiske personale gør sig grundige didaktiske overvejelser omkring sammenhængen mellem børns læring og læringsmiljøet. Et af værktøjerne ind i dette er de 9 H'ér:

1. Hvad er børnene optaget af?
2. Hvad skal de lære?
3. Hvorfor skal de lære det ?
4. Hvordan skal de lære det?
5. Hvor skal de lære det?
6. Med hvem skal de lære det?
7. Hvor længe skal de lave det ?
8. Hvad skal der komme ud af det ?
9. Hvad skal de bagefter ?



Vi finder eller skaber de rammer, som giver det bedste læringsmiljø for den læring, børnene står overfor. Skal der arbejdes med krop og sanser, tager vi stilling til, om vi vil lave et "kunstigt" stimulerende læringsmiljø, hvor børnene indendøre kan lugte, føle, smage, høre og se; eller om vi går ud i naturen med bare fødder, hvor børnene mærker luften, kulden, varmen, fugten; smager på bær; ser på farverne og lytter til naturens lyde. Eller vi ser billeder af hesten og dens følelser, for derefter at tage på bondegårdsbesøg, så børnene får koblet læringen sammen med dufte, lyde og synsindtryk som danner grobund for ny viden.



De voksne skal bruge børnenes legeindhold som peglemærker

I vuggestuen kommer dette til udtryk når

- de voksne følger barnets initiativ. Er barnet optaget af at gynge, hjælper den voksne barnet op på gyngen. Er det optaget af at lege med dukker, understøttes legen så barnet lærer at trøste eller putte dukken. Er barnet optaget af traktor finder den voksne forskellige traktor frem, finder en bog om emnet eller kigger på maskiner i nærmiljøet.
- de voksne gennem iagttagelse er opmærksomme på det mindre barns små tegn, hvor det viser, hvad det gerne vil. Det kravler måske op i "bussen", finder støvlerne eller peger på døren, fordi det gerne vil ud at lege. Barnet viser hvad det ønsker og er optaget af her og nu.



I børnehaven kommer dette til udtryk når

- børnene inddrages i tilrettelæggelsen af uge- eller månedsplaner
- de voksne følger børnenes ønsker og initiativ. Måske går dagens skovtur et helt andet sted hen end oprindeligt planlagt, fordi børnene ytrer ønske om at vende tilbage til kendte eller nye steder, som de er optaget af eller har lyst til at undersøge. Det kan være en stor udgravning på vejen, hvor børnene bliver optaget af de store maskiner og alt det som gemmer sig nede i jorden.
- de voksne er opmærksomme på børnenes udvikling og interesse for eksempelvis tal og bogstaver, og understøtter dette med at præsentere dem for Uno, Ludo, købmandsbutik, før-skoleopgaver og andre lege, hvor tal eller bogstaver indgår.
- grupperum ændrer struktur og indretning, så børnenes behov og ønsker for bestemte lege tilgodeses. Her kan der skabes rum for at bygge huler og laves gemmesteder; gulvet tapes op, så der bliver kørebaner til bilerne, eller hele rummet indrettes med kreative ting som inspirerer til den frie fantasi eller købmandsleg.

Der skal være fokus på de børn, der ikke af sig selv indgår i leg

De voksnes opgave er at guide og tilpasse leg og aktivitet, så der er plads og rum til at alle børn kan lære, trives og udvikles.

I vuggestuen er der fokus på at

- de voksne er tæt på børnene i leg og aktivitet, så trygheden øges, nysgerrigheden kan pirres og konflikter minimeres
- børnene deles i mindre grupper, så den voksne kan guide og støtte de børn som ikke af sig selv indgår i legen

I børnehaven er der fokus på at

- den voksne analyserer aktiviteten og læringsmiljøet og justerer indhold og miljø herefter, så det også rummer og passer til de børn, som ikke af sig selv indgår i legen.
- barnet guides til at tage initiativ eller hjælpes til at aflæse andre børns krop og følelser, så det kan afpasse sig selv i forhold til situationen og den leg, barnet ønsker at indgå i.
- børnegruppen vejledes i, hvordan man inviterer andre børn ind i legen og der etableres ofte små legegrupper i afskærmede rum, områder eller hjørner



Børnefællesskaber

Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.



Der skal være god sammenspil og relation mellem voksen og barn. Børn og voksne er fælles om at skabe det sociale rum. Alle børn skal tilbydes tætte og udviklingsstøttende relationer til voksne omsorgspersoner.

I Solsikken er det særlig vigtigt, at børnene føler sig mødt, set, hørt og anerkendt af de voksne, så de føler sig trygge.

I Vuggestuen er vi derfor særlig opmærksom på

- at barnet kender den voksne og får mange kram i løbet af dagen
- at barnet mødes med åbne arme og et smil, så det tydeligt kan se, høre og aflæse, at det er velkommen og ønsket

I børnehaven er vi særlig opmærksom på

- at samspejlet skabes i relationen mellem de børn og voksne som indgår i konteksten.
- at hilse barnet ved navn, når det møder ind og sige tydeligt farvel når det går hjem, så det oplever sig set og betydningsfuldt
- at se på barnet, når det fortæller noget, så det oplever sig hørt
- at anerkende barnet for det det er og ikke kun for det det gør, så barnet føler sig værdsat af den voksne
- at barnet føler sig tryk ved mindste én voksen i gruppen. At det tør henvende sig, for at spørge om noget, fortælle noget, eller for at få et kram.

De voksne skal være opmærksom på, hvordan de sætter ord på det der sker og hvordan de henvender sig, taler til eller giver beskeder til barnet.

I Solsikken ønsker vi en god og ordentlig omgangstone og respektfuldt samvær, både mellem voksne, mellem børn og mellem voksen-børn.

I vuggestuen betyder det at

- vi hæver stemmen så lidt som muligt og taler ordentlig til hinanden
- børnene guides med et tydeligt stop eller nej ved uønsket adfærd, og guides i stedet til hvad det gerne må. "Se hun græder – kom, vi kan trøste og ae hende."

I børnehaven betyder det, at

- vi bruger ordet "ikke" så lidt som muligt, da dette er et ord børnene kan have svært ved at fange i en sætning. Vi siger derfor tydeligt nej eller stop, evt. efterfulgt af en kort forklaring, kropssprog, hvorefter vi guider barnet til det, som det gerne må
- de voksne er tydelige voksne, så barnet ikke er i tvivl om, hvad der forventes og at de voksne henvender sig til og samtaler med barnet i løbet af dagen.
- voksne taler med almindelig stemme til barnet, at råb og vrede kun forekommer i yderste nødstilfælde, så barnet kan bruge de voksne som gode rollemodeller og lærer hvordan man kommunikerer på en god og ordentlig måde. Derfor har vi også fokus på at psykisk og fysisk magt ikke bør forekomme.

Læringsmiljøet, for de større børn, handler om at turde møde nye udfordringer, indgå i forskellige relationer og lære forskellige omgangsformer.

I børnehaven betyder dette, at

- børnene præsenteres for en bred vifte af aktiviteter og temaer, i forskellige miljøer, som fremgår i en månedsplan.
- indenfor bruger man sin stille stemme, så der er rart at være for alle. Udenfor kan vi råbe med de store stemmer. Inden døre holder vi kroppen mere i ro og viser hensyn, men udenfor kan vi frit bevæge os. Ligesom det lærer, at sanglege og gymnastik kræver stor grad af hensyntagen og at man har styr på sin krop og sine grænser på en anden måde, end ved rundkreds på stuen.
- forskellige samværs- og omgangsformer italesættes og øves, gerne ved hjælp af sociallege, skuespil fra de voksne, Bamseven eller anden materiale fra "Fri for mobberi."
- at børnene lærer, at der er forskel på at lege alene eller deltage i aktiviteter i en mindre eller større gruppe. Børnegrupperne udfordres på at indgå i nye legegrupper og relationer, eksempelvis dreng-dreng; dreng-pige; yngste-ældste.
- at før-skole-børnene præsenteres for skift, uforudsigelighed og nye læringsmiljøer, hvor de blandt andet tager på bus og tog tur, og har overnatning i Solsikken. Før-skole-børnene besøger skolen og SFO, hvor de skal lære at færdes i nye omgivelser såvel inde som ude, ligesom de præsenteres for nye voksne og flere krav i takt med at de bliver ældre.



De voksne fastsætter rammerne og skaber sammenhæng, så alle børn oplever sig som en del af fællesskabet

I vuggestuen kommer dette til udtryk ved, at

- børnene øver sig i at have øje for hinanden, bla. ved samlinger hvor hvert barn nævnes ved navn, og der leges både på tværs af alder og i mindre aldersopdelte grupper.
- de voksne altid gennemgår dagen vha. billeder, så barnet kan se sig selv og ved hvad det skal og hvem det skal være sammen med

I børnehaven kommer dette til udtryk ved

- at der dagligt holdes rundkreds, hvor alle børn i gruppen deltager. De er her med til at samtale om hvem der mangles og alle er opmærksom på hvem der i børnehaven den dag.
- At samlinger og under spising, har børnene mulighed for at lytte og fortælle for hinanden.
- at der dagligt laves store eller små legegrupper, så alle har nogen at lege med.
- at voksne, ved behov, deltager i leg og aktivitet og guider legen, så konflikter minimeres og alle børn inkluderes.

Forældrene har medansvar i at skabe velfungerende fællesskaber

I Solsikken har vi en forventning om, at forældre deltager i sociale arrangementer, så som sommerfest, julecafé og arbejdsdage eller mor- og far-dage, hvor forældrene har mulighed for at lære hinanden og barnets venner at kende.

Vi har en forventning om, at forældrene taler ordentlig til hinanden og om hinandens børn.

I børnehaven opfordrer vi desuden til, at forældre inddrager alle børn i legeaftaler og til fødselsdage, som afholdes privat.



Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.

Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark”.



Hvordan kommer de fire centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk i Solsikken og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Læringsmiljø – Forældresamarbejde – Børn i udsatte positioner – Sammenhæng til børnehaveklassen



Pædagogisk læringsmiljø

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?



I Solsikken har vi en høj grad af pædagog-faglige didaktiske overvejelser gennem hele dagen. Vores redskab ind i dette arbejde, bygger bl.a.på didaktikkens 9 hv-spørgsmål. Spørgsmålene hjælper til at skabe overblik og retning for både børn og voksne, så der bliver sammenhæng mellem læringen og læringsmiljøet.



Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunkt for arbejdet med børns læring. Læring er tilstede hele dagen og det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte børnenes kropslige, sproglige, sociale, emotionelle og kognitive læring og udvikling. Læringsmiljøet skal give børnene de bedste betingelser for at lære og udvikle sig. Læringsmiljøet i Solsikken er derfor baseret på et samspil mellem en række forskellige faktorer og forhold, som indgår i vores didaktiske overvejelser:

- det pædagogiske personales uddannelse og kompetencer
- normering
- de fysiske rammer og den æstetiske udformning
- børnegruppens sammensætning
- det empatiske samspil med børnegruppen og det pædagogiske personale
- et sprogligt stimulerende miljø
- forældresamarbejde
- balancen mellem spontan børneinitieret leg og vokseninitierede aktiviteter
- rutiner
- hensynet til barnets perspektiv

Læringsmiljøet i vuggestuen er kendetegnet ved

- kompetente og veluddannet pædagogisk personale, som på hver sin måde bidrager med viden og erfaringer der understøtter børnenes læring eksempelvis gennem sprogstimulering, udeliv, sang og musik, stille lege og kreativitet.
- en normering som, så vidt det er muligt, afpasses efter børnegruppen, hvilket kommer til udtryk ved at læringsmiljøet er præget af overblik, ro, struktur, nærhed og tæt relation mellem barn og en kendt voksen.
- gode fysiske og æstetiske rammer, såvel ude som inde. Dette betyder, at der er rig mulighed for og let tilgang til forskellige læringsmiljøer: Børnene kan sidde ved borde og fordybe sig i fingermaling; de har mulighed for at udfolde sig motorisk og danse til musik, tumle eller lave gymnastik i musikrummet; der er god plads til at øve sig i at tage tøj på i garderoben; labyrintsansen kan stimuleres ved at trille ned ad højen på legepladsen; balancen kan udfordres på skovbunden; og børnene kan lave "mad" i det lille køkken sammen med en voksen.
- en børnegruppe på 12 børn, som ofte er delt. Her kan sammensætningen veksle mellem aldersinddeling, interesser, køn, eller blandede grupper, hvor aktiviteten tilpasses børnenes initiativer og forudsætninger.



- voksne der udstråler, at de har lyst til at være sammen med børnene. Dette kommer til udtryk gennem ord og handling, ved smil, knus og opmuntrende ord.
- et målrettet arbejde gennem den daglig sprogstimulering i form af spejling, dialog, sang, rim og højt-læsning, samt ugentlige sproggrupper, hvor der arbejdes med dialogisk læsning eller sprogstimulerende spil
- en god og daglig kontakt til forældrene, hvor forældre opmuntres til at understøtte den gode læring og udvikling
- en stor grad af plads til børneinitieret leg, men også et miljø hvor de største børn præsenteres for vokseninitieret aktiviteter, hvor børnene udfordres på nyt og ukendt.
- at der er fokus på de små lærings-øjeblikke, og at læringen foregår her og nu. Dette kommer til udtryk i rutinesituationer, hvor barnet sprogstimuleres, når det lægger på puslebordet; når barnet guides til at tænde vandhanen og vaske hænder; når barnet lærer at håndtere sin mad; eller når barnet får ro og støtte til at tage tøj på.

Læringsmiljøet i børnehaven er kendetegnet ved

- at der er ansat en bred vifte af forskellige pædagogiske medarbejdere, hvis interesseområder og faglige kompetencer gør, at børnene præsenteres for forskellig læring og måder at lære på. Nogle medarbejdere er særlige dygtige til at motivere børnene til lave krop- og bevægelseslege i skoven; nogen er særlig dygtige til at få børnene med i hele processen med at lave bål; andre har særlig øje



for at motivere de store børn til skole relateret opgaver; og nogen har særlig blik for det nære og stille i en dialog med det enkelte barn.

- I Solsikken tager vi særlig højde for at tilføje ekstra timer og at understøtte børn i udsatte positioner, så læringsmiljøet kan tilrettelægges på en måde, så det inddrager alle børn.
- at være aldersopdelt. Her er det vigtigt, at børnene præsenteres for par-arbejde; samarbejde på tværs af køn; yngste barn arbejder sammen med ældste barn; eller børnene inddeles efter interesse og formåen. I ydertimerne har børnene mulighed for at lege på tværs af alder.
- daglig kontakt til forældrene når de henter og bringer. Her er der rig mulighed for at overbringe vigtig information om barnets læring, trivsel og udvikling, som herefter kan understøttes af forældrene.
- at vi ofte og jævnligt analyserer børnegruppen, dets behov og nærmeste udviklingszone. Det betyder at vi ofte justerer på rutinerne så de afpasses til det enkelte barn og gruppen. Dette ses især under spisning, når vi ændrer på hvor og hvordan der spises; det ses ved overgange, når børnene præsenteres for nye måder hvorpå man kan gå fra A- til Å; det ses når børnene står i kø og udvikler

nye måder at stå i kø på; eller når børnene inddeles på nye måder, så det letter kaos og øger læringen i garderoben.

- at vi som voksne har blik for barnets ønsker, behov og initiativ. Dette kommer til udtryk ved at struktur, ideer eller aktiviteter ændres, når det pædagogiske personale bliver opmærksom på børnenes mod og medspil og dernæst justerer så læringsmiljøet giver en bedre læring for børnene.

Samarbejde med forældre om børns læring



Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets trivsel og læring?

Samarbejdet med forældrene i vuggestuen og børnehaven er kendetegnet ved

- en positiv og tillidsfuld tilgang. Vi ønsker at være kendt for, at her taler vi med hinanden på en god respektfuld og ordentlig måde.
- opstartssamtaler inden barnet starter i Solsikken, hvor forældrene har mulighed for at fortælle om barnet, dets rytme, vaner, kompetencer og særlige udfordringer, og hvor det er muligt at afstemme forventninger til hinanden
- at vi sender en kort SMS, hvis barnet har været ked af det ved aflevering, så forældrene føler sig trygge.
- at vi tilbyder 3. måneders samtale, hvor det drøftes, hvordan vi i fællesskab kan fremme barnets trivsel, læring udvikling og dannelse.
- god og daglig kontakt og dialog om de helt basale behov som søvn, kost og hygiejne.
- information gennem dialog eller via opslag på tavlen, som fortæller om dagens aktivitet, de forskellige læringsmiljøer og hvad barnet har deltaget i.
- at vi tilbyder forældresamtaler ved behov og mindst én gang årligt
- at vi inviterer alle forældre til et årligt forældremøde, hvor der veksles mellem pædagogiske oplæg, samt mulighed for dialog og drøftelse i grupperne om børns læring, trivsel, udvikling og dannelse.
- vejledning til forældre der spørger om råd; guidning i forhold til grænsesætning; inspiration til hvordan forældre kan understøtte barnets udvikling ud fra nærmeste udviklingszone.
- at være rammen om sociale arrangementer, som julecafé, sommerfest, arbejdsdage og forældre-dage, hvor formålet er at styrke det sociale sammenhold og relationen mellem børn og forældre
- at forældre inddrages i læringsprocesser i forbindelse med mor- og far- dags arrangementer eller ved særlig tilrettelagte aktiviteter som "Fortæl om det land I kommer fra", hvor forældrene kan bidrage med fortællinger, flag, sange, billeder og mad fra andre kulturer.



Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?



I Solsikken har vi meget fokus på den daglige indsats i forhold til børn i udsatte positioner. At etablere et læringsmiljø for børn i udsatte positioner handler i udgangspunktet om at etablere et læringsmiljø, som er relevant for alle børn. Alle børn skal opleve sig betydningsfuld, som en del af fællesskabet og har krav på at blive mødt med positive forventninger.

At etablere et godt læringsmiljø kræver kvalitet i interaktionen mellem barn og voksne, samt god sparring med relevante fagprofessionelle.

I Solsikken arbejder vi med forskellige indsatsområder:

- Med baggrund i barnets udfordringer tages der udgangspunkt i de 9 hvér, som omhandler struktur og rammer. Dette er en pædagogik, som alle børn kan profitere af og gør det tydeligt for barnet hvad det skal foretage sig og understøtter barnet i at holde fokus og overblik. Samtidig hjælper det den voksne til at være på forkant, at være forberedt, til at analysere og evaluere.
- Differentieret pædagogik betyder, at der er situationer, der kræver undtagelser fra reglerne og rummelighed i fællesskabet. Barnet har her behov for at deltage kortere eller længere tid end øvrige børn i en samling eller aktivitet
- Relations båret pædagogik betyder, at den voksne reagerer sensitivt på barnets signaler, eksempel vis at det søger at blive trøstet, set eller anerkendt. Barnet har måske ekstra brug for at sidde helt tæt op ad en voksen i rundkredsen eller under spising.
- Minimere skæld ud, og I visse situationer se bort fra negativ adfærd. Vi ønsker i stedet at bruge en positiv og anvisende kommunikation, hvor vi undgår ordet *Ikke* og i stedet anviser barnet, hvad det gerne må gøre.



- Reducer stimuli, tilbyd ro/pauser og afskærmning. For at reducere mængden af stimuli, kan barnet have glæde af visuel eller auditiv afskærmning eksempelvis under leg, spisning eller i garderoben. Barnet kan sidde alene eller sammen med ét andet barn eller voksen; benytte høreboffer; eller sidde i et afskærmet hjørne eller stille rum. Barnet kan tilbydes legetøj, som virker beroligende eller benytte i-pad.
- Nogle børn har brug for pauser. Pauserne er ofte faste og skemalagte og bruges præventivt, før barnet udtrættes.
- Giv ros og anerkendelse for at være, frem for kunnen eller gøren, således at barnets selvværd styrkes.
- Beroligelse via aktivering af sanserne, hvor der gives børnemassage, en hånd på skulderen, noget at "dimse" med, tyggegummi eller mulighed for at sidde på en sansepude.
- Guidning én til én benyttes i de situationer, hvor barnet har svært ved at holde fokus eller er udtrættet. Guidning anvendes især ved overgange og skift, i store grupper og krav situationer.
- Etablering af mindre legegrupper, for at højne barnets mulighed for succes i legerelationen. Dette ofte understøttet af voksne der guider ved at sætte ord på børnenes intentioner og hensigt i legen.
- Fysisk aktivitet eller udeliv, hvor der er højt til loftet, når leg og aktivitet indenfor bliver for svært.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?



I Solsikken er børnene aldersopdelt. Det betyder, at vi dagligt har samlinger for netop de børn, som skal i skole den kommende sommer og har mulighed for at lave brobygning til kommende skole gennem hele året. I Solsikken har vi et særligt tæt samarbejde med Skjern Kristne Friskole, da stort set alle børn typisk starter der.

I Solsikken betyder brobygning at

- børnehaven besøger skolen, så børnene får overblik og bliver trygge.
- vi får besøg af kommende lærer og pædagoger, som så bliver kendte voksne.
- vi besøger SFO, hvor vi låner og leger i lokalerne, så huset bliver genkendelig og trygt at færdes i.
- vi leger på skolens og SFOs boldbaner og legepladser, så det bliver nemt at finde rundt.
- vi leger i skoven, som benyttes både af børnehave, skole og SFO og skaber derved sammenhæng, til noget som børnene kender i forvejen.

At skabe sammenhæng til børnehaveklassen, handler bl.a. om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv. Vi har derfor særlig fokus på, at barnet udvikler

- selvstændighed og initiativ, samt det at turde prøve noget nyt og ukendt.
- udholdenhed, vedholdenhed og koncentration.
- evnen til at lytte, forstå og handle derefter.
- sociale kompetencer, viser respekt, mestrer turtagning og udviser empati for andre.
- overblik, kan holde styr på sine ting; hjælpe sig selv og finde på løsninger.



I førskolegruppen introduceres børnene for en række skole relateret aktiviteter, som udvikler deres færdigheder og nysgerrighed:

- Børnene udfordres på at lave små skriftlige "skole-opgaver" og at gøre dem færdige; de udfordres motorisk på at holde på blyanten, at håndtere lim, saks, papir; og at sidde på en stol en rum tid.
- Børnene øver i at skrive eget navn og de introduceres for bogstaver, tal, mønstre og former
- Der leges rimlege og gættes gåder, de lytter og fortæller historier og der opføres små skuespil.
- Der tales om tidsbegreber, og børnene øver sig i at få overblik over dagen, ugen og månederne.
- Børnene stifter bekendtskab med ord som duks og frikvarter og får mere ansvar f.eks. for at lave rullevojn med madpakker, mælk, kopper og klude eller at dække bord til maddag.

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at etablere pædagogiske læringsmiljøer for børn?



I vuggestuen inddrager vi lokalsamfundet når

- vi tager på tur i den lokale skov og park, tager på biblioteket eller besøger byens legepladser.
- Vi deltager i salmesang for småbørn i den nærliggende kirke.
- de største børn tager med børnehaven på tur til Bork Legeland.

I børnehaven inddrager vi lokalsamfundet og giver børnene rigt mulighed for at møde forskellige læringsmiljøer, når vi

- tager på bondegårdsbesøg, hvor børnene møder landmanden og får nye erfaringer med at se, høre, røre, lugte og lege med dyrene.
- deltager i salmesang for småbørn; får rundvisning i kirken; taler med den lokale præst eller besøger den lokale kirkegård.
- synger og eller laver jule-bag på plejehjemmet Klokkbjerg. Her har børnene mulighed for at være sammen med beboerne og gøre sig erfaringer med det at blive ældre.
- tager på biblioteket for at låne bøger eller overværer forestillinger.
- cykler eller går ned til "Den grønne korridor", hvor børnene stifter bekendtskab med kultur, natur og kunst.
- øver os på at færdes i trafikken, bevæger os rundt på stier og veje, så børnene lærer byen at kende.
- besøger den lokale kolonihave, hvor børnene lærer om havens mange grøntsager og frugter
- tager til stranden for at samle skaller og sten, eller tager på "fisketur" for at finde haletudser.
- besøger en af byens eller skolens mange legepladser, som byder på forskellige udfordringer for store og små
- har haft besøg fra erhvervsskolen, som har opstillet indhegninger, hvor børnene kunne røre ved geder og klappedyr
- plukker majs og samler gulerødder fra en lokal mark til bålmeden eller tapper mælk hos landmanden, og derved gør sig erfaringer under emnet "fra jord til bord"



Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø



Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Begrebet børnemiljø er et samlede begreb for det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.

I forbindelse med Corona, har vi været særlig udfordret på dette område, da legetøj, rumdelere, tæpper osv. har været pakket ned i over et år. Vi ser med stor forventning frem til at indrette huset igen.

Det fysiske børnemiljø omhandler en lang række forskellige elementer. Vi har her valgt et udpluk af relevante temaer som har betydning i Solsikken

- **Støj:** For at nedbringe støjen inden døre, er vi særlig opmærksom på at bruge stille stemmer, lukke dørene, bruge rumdelere, have legetæpper på gulvene og der er troltex plader på lofterne. Udendørs er der lyddæpende lofter i tre af vores skure, hvor vi spiser madpakker.
- **Indeklima:** I Solsikken har vi fokus på, at der dagligt er en god og grundig oprydning. Dette højner kvaliteten i rengøringen. Der gøres rent hver dag. Der luftes ud flere gange om dagen i alle grupperum. Den daglige udluftning foregår desuden via Genvex-anlæg. Vores madmor sørger ofte for skøn og dejlig duft af nybagt brød eller lækker mad på maddage.
- **Plads til fysiske udfoldelse og stille aktiviteter:** I Solsikken bruges musikrummet, udegrupperummet, samt gangarealet foran vuggestuen, som tumlerum. Her er tæpper på gulvene, samt madrasser og puder man kan hoppe ned på og tumle i; der er legeredskaber til motorisk træning og musikinstrumenter til at spille på; en faldskærm man kan lege under; og plads til at bruge sin krop og stemme uden at forstyrre andre. Børnehavebørnene har også mulighed for at udfolde sig i udegrupperummet, hvor der kan køres med bilbaner og bygges i større målestok. I mellemgangen ved kontoret, i sproggruppe-rummet eller personalerummet, er der ro til fordybelse. På stuerne er det muligt at lave skærmende hjørner, hvor der kan leges uforstyrret eller man kan sidde i sofaen med en bog. Udendørs er der rig mulighed for fysisk aktivitet, både på legepladserne og i skoven.
- **Hygiejne:** I Solsikken prioriterer vi den daglige rengøring højt. Under Coronaen gøres rent midt på dagen og der gøres grundigt rent hver dag efter lukketid. Borde aftørres inden spisning og der er stor fokus på håndhygiejne ude såvel som inde. Ved ankomst vaskes eller afsprittes hænderne hos både personale, forældre og børn
- **Garderobeplads:** I Solsikken har vi rigtig gode og fine garderobeforhold. Her er god plads til, at børnene kan tage deres tøj af og på. Forskellige skamler gør det muligt for personalet at sidde i øjenhøjde med børnene, hvilket styrker kontakten mellem barn-voksen og det gode læringsmiljø.
- **Stuernes indretning og størrelse:** Solsikken er indrettet, så der er god plads til børn og voksne. Stuerne er indrettet med rumdelere; madrasser, lænestole eller sofaer; legehjørner og borde, man kan

sidde ved. Der er god plads til at komme rundt og der er mulighed for at samle børnene i en stor rundkreds midt på gulvet til samling, sang og musik, spisning eller anden aktivitet.

- Inddeling af børn: I Solsikken er børnene aldersopdelt hver dag. Inden for disse 4 faste grupper, opdeles børnene dagligt i mindre grupper. Det betyder, at der er mange små grupper, og at vi derfor bruger alle hjørner i huset. Dette gør vi for at styrke fællesskabet, reducere stimuli og højne kvaliteten i læringen og samværet mellem børn og børn/voksne.
- Soverum: Der er god plads både i vuggestuen og i børnehaven, til sovende børn. Sengetøjet er rent og pænt og børnene er trygge ved at sove. Hvor der er børn er der støj – således også når der soves middagssøvn ude og inde. Børnene vænner sig heldigvis hurtigt til baggrundsstøjen og tilbydes en lur ved behov.



Det psykiske børnemiljø omhandler bla. spillet mellem børn-børn og barn-voksne. Vi har her valgt et udpluk af relevante temaer, som har betydning i Solsikken

- Gensidig respekt og tolerance: Solsikken er kendetegnet ved, at hos os er der tydelige voksne, og det er de voksne, der i udgangspunktet bestemmer. Det betyder, at vi har klare forventninger til børnene: At de taler pænt til de voksne, at de lytter til de voksne og at de følger gruppens aktiviteter og rytme, med mindre andet er aftalt. Samtidig er der også forventning om, at de voksne taler pænt og respektfuldt til børnene. Vi taler pænt med og om hinanden, og det er vigtigt, at de voksne er bevidste om det at være rollemodel. Det er her også særlig vigtigt, at de voksne har øje for barnets ønsker, mening og behov, så barnet føler sig set, hørt, anerkendt og respekteret.
- Børnenes samspil - Fri for Mobberi: Vi har gennem en årrække arbejdet med Mary Fondens materiale "Fri for Mobberi". Vi ønsker at øge børnenes forståelse, respekt og empati gennem billeder, handlig, ord og forskellige sociale lege. Det er vigtigt, at alle børn trives og oplever sig som en del af fællesskabet. Derfor har det pædagogiske personale særligt øjne for gruppe sammensætninger, så samværet mellem børnene bliver frugtbar og meningsfuld. Den voksne kan indgå i legen som inspirator eller hjælpe børnene til at rammesætte legen; eller den voksne kan være "fluen på væggen", der kun ytrer sig, når der er brug for guidning. De største børnehavebørn lærer om kaktusprog (stikkende ondskabsfulde ord) og blomstersprog (de gode og venlige ord), hvor de lærer at være opmærksomme på det talte sprog og hvad det gør ved andre. Som fagprofessionelle har vi særlig fokus på konflikt nedtrapning og at undgår psykisk og fysisk magtanvendelse.



Det æstetiske børnemiljø handler om indretning, udsmykning og hvorvidt omgivelserne fremmer børnenes lyst til at bevæge sig, fordybe sig og udfolde sig såvel ude som inde.

- Indretning: Solsikken er inddelt i 5 gode grupperum, et stort musikrum, samt 3 mindre rum og gode gangarealer. I Solsikken kan rummene skifte funktion, afhængig af barnets interesse og leg, dagens aktivitet, samt børnenes alder og behov. Børnene kan lege i dukkekrogen; bygge bilbaner; lege skole; bygge huler og tumle. Vuggestue-børnene kan køre i små biler eller spille bold indendøre. De voksne lader sig ofte inspirere af aktiviteter og indretning via Pinterest, f.eks. kan gulvet tapes op, så det bliver indrettet med kørebaner og hinkeruder. Børnene kan selv vælge hvor de vil lege i huset, om morgenen og i de sene eftermiddagstimer.
- Udsmykning: Vægge og lamper udsmykkes med børnenes kreativiteter og malerier, afhængig af højtid, årstid, alder, interesser og aktivitet. Ofte tages naturen med ind, hvor blade bliver til blad-dyr og grene bruges til påske udsmykning.
- Indretningen på legepladsen: Solsikken består af 2 store legepladser og en mindre til vuggestuebørnene. Her er der mulighed for at trille og klatrer på højen; cykle på den store kørebane; spille bold på multibanen; grave dybe huller i sandkassen eller lave mudder i jordhullet; bygge huse af rest træ; gemme sig i en tipi; lege med vandbane; gyng, klatre og rutche i tårnet; hamre i værkstedet eller sidde omkring bålet med en skumfidus. Her er jævne flader, balancebom og legehuse at gemme sig i, og kun fantasien sætter grænser. Æn gang om måneden afspærres parkeringspladsen, når vi holder cykeldag, for de børn som har lyst til at vise hvad de har lært.



De seks læreplanstemaer



Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer, samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, herunder nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse, inden for og på tværs af følgende seks læreplanstemaer:

1. Alsidig personlig udvikling
2. Social udvikling
3. kommunikation og sprog
4. krop, sanser og bevægelse
5. natur, udeliv og science
6. kultur, æstetik og fællesskab

Dagtilbuddet skal etablere et pædagogisk læringsmiljø for børn gennem hele dagen.

Indholdsbeskrivelser og pædagogiske mål er fastsat i bekendtgørelsen om pædagogisk mål og indhold i de seks læreplanstemaer.

Det pædagogiske læringsmiljø skal inddrage hensynet til børnenes alder, forskellige forudsætninger og børnegruppens sammensætning.

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”



Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

I Solsikken præsenteres børnene for forskellige læringsmiljøer gennem hele dagen.

De 6 læreplanstemaer har tæt sammenhæng med det pædagogiske grundlag og der vil derfor være en række eksempler og beskrivelser som også findes i afsnittende under det pædagogiske grundlag.

Miljø skal forstås bredt og skal understøtte barnets Alsidige, personlige udvikling. Miljøet kan være forskellige fysiske rum eller stemninger, forskellige relationer eller aktiviteter, forskellige rutiner og overgange; forskellige krav og forventninger, forskellige opgaver eller valgmuligheder.

I vuggestuen kommer dette til udtryk ved at

- barnet er tilknyttet en fast gruppe på 12 børn med 4 kendte voksne. I vuggestuen er der en fast struktur for dagen. Det gør hverdagen kendt for barnet. Når barnet er trygt, får det mod på at udfolde sig i leg og aktivitet, som både kan være kendte lege, som at køre med biler, spille bold; eller det kan være nye og vokseninitieret aktiviteter som at grave efter smådyr i skovbunden eller klippe med en saks, hvor barnet oplever at blive bedre til det, som det ikke er så god til endnu.
- barnet gør sig erfaringer med "Hvem er jeg", når det dagligt ser sin plads i garderoben eller faste stol ved bordet, hvorpå der er et billede af barnet. Pladsen er kendt og tryk.
- barnet dagligt præsenteret for nye læringsmiljøer som eks vis ved motoriske eller sproglig stimulerende aktiviteter i musikrummet, hvor barnet kan tumle, trille, hoppe eller danse. Barnet guides ind i legen/aktiviteten, så det oplever mestring, bliver nysgerrigt, får gåpåmod og får lyst til at udfolde sig endnu mere.
- barnet indgår i forskellige kontekst gennem hele dagen. Barnet oplever ro og tryghed ved at blive afleveret til kendte voksne i grupperummet; barnet oplever sig, set når dets navn nævnes i rundkredsen, eller når dets billede ses under dagens aktivitet på tavlen. Barnet øver sig i at deltage, hvor der både er plads til at være iagttagende og tage initiativ, blandt kendte voksne og børn.



- barnet får mulighed for at udfolde, udforske og erfare sig selv på andre og nye måder. Dette kan ske ved, at de voksne støtter barnets initiativ til eks. vis at kravle op i legetårnet; kravle op på og trille ned af den store høj; lukke køleskabet op og sætte madpakken i køleskabet; pudse næse og smide affald i papirkurven; øver sig i at slå katten af tøndem, eller vælge en sang fra sangkufferten, når vi sidder i rundkredsen.

- der skabes forskellige læringsrum i løbet af dagen. Dette ses, når der skabes et roligt læringsmiljø, med plads til at pludre, når barnet skiftes eller puttes: der opstår et eksperimenterende læringsmiljø når de 4 mellemste børn fordyber sig i leg med sand og vand sammen med en voksen i sandkassen; eller når de 4 største børn øver sig i et sprogstimulerende miljø, omkring dialogisk læsning i et uforstyrret rum sammen med en voksen. Her kan børnene bla. øve sig i at vise respekt, turtagning, at lytte, fortælle og vente på tur.
- barnets selvforståelse og handlemønstre udfordres, så barnet erfarer sig selv i forskellige relationer. I samspillet med andre børn og voksne oplever barnet sig som en del af fællesskabet, hvor det lærer at håndtere modgang og udtrykke følelser. Det lærer at låne og bytte, det lærer ordene ”nej og stop” og det lærer at aflæse ansigtsudtryk hos børn og voksne og gør sig erfaringer med at indgå i forskellige fællesskaber.

I børnehaven kommer dette til udtryk ved at

- de voksne har øje for de små læringsøjeblikke, der kan styrke barnets alsidige personlige udvikling. Dette sker i de mange små og daglige øjeblikke, som opstår i garderoben, under bleskift, ved spisning, gennem leg, aktivitet og samlinger. Det sker, når den voksne giver barnet tid til at øve og forstå, hvordan man lyner en jakke; det høres gennem dialogen mellem barn-voksen ved frokostbordet; det ses, når barnet modtages med et godmorgen-kram, og erfarer at jeg er værdsat; det opleves, når de voksne pirrer barnets nysgerrighed, så det får lyst til at fordybe sig i og få mere viden om kriblekrable-dyr og hvordan et dyr ser ud indeni.



- at barnet i de mange overgange støttes og guides, så konflikter minimeres og forebygges. Det er i relationen, barnet lærer at vise hensyn og udsætte behov. Det er i relationen, barnet lærer at sætte grænser for sig selv og andre, og det er her, det gør sig erfaringer med at etablere og vedligeholde venskaber. Barnet oplever sig værdifuldt og som medskabere af et fællesskab. Barnet støttes derfor i at gå fra A til B på en hensynsfuld måde; det lærer at stå pænt i kø, på en måde, så det er rart for alle; barnet indgår i forskellige legegrupper, hvor de voksne støtter den gode meningsfulde leg; barnet lærer at holde styr på sin krop og sine ting i garderoben og oplever glæden ved mestring, når det selv kan tage tøj og sko på.

- at der skabes pædagogiske læringsrum, hvor barnet har mulighed for at sige sin mening, fortælle hvad det har oplevet eller komme med forslag og ideér. Det er her, barnet er sårbart og skal støttes i at øve sig. Og det er her, det har mulighed for at blive bedre til det, det ikke har lært endnu. Ved den daglige samling har barnet mulighed for at sige sin mening i en større gruppe, og det lærer selv at lytte til andres meninger.
- at barnet gør sig erfaringer med, "Hvem er jeg": "Hvordan ser jeg ud udenpå og indeni?", "Hvor er det, jeg bor?", "Hvordan ser mit hus og min familie ud?". For at styrke barnets selvopfattelse, opfordres barnet til at kigge i eller vise billeder fra sin helt egen mappe "barnets bog", som fortæller om barnets nærmeste relationer og liv. Barnet har mulighed for at gøre sig erfaringer med at se andre børns familier eller måder at leve og bo på. Barnet anerkendes som et individuelt menneske og som en del af et socialt og kulturelt fællesskab.



- at barnet gennem hele dagen indgår i forskellige læringsmiljøer, hvor det lærer, eks. vis at vise hensyn, udsætte behov og lade andre komme først; at vise hjælpsomhed overfor en kammerat, som har svært ved at tage overtøj på; eller at føle sig vigtig og betydningsfuld ved at hjælpe en voksen med at skubbe udevognen igennem skoven, så vi når hjem til spisetid.
- barnets nysgerrighed og initiativ tages alvorlig og anerkendes, og at læringsmiljøet understøtter barnets lyst, interesse og kreativitet, så barnet oplever sig værdifuld. Det kan ske ved, at der lægges lim, saks og papir fremme til fri afbenyttelse, så barnets fantasi slippes løs, og at produktet derefter anerkendes ved at blive hængt op som udstilling.
- barnet har mulighed for at tage en "lille del af sig selv" med i børnehave. Det kan ske på legtøjsdage, hvor barnet har mulighed for at vise, hvad der har betydning her og nu; eller det kan ses på cykeldage, hvor barnet har mulighed for at tage sin cykel med og vise, hvad det kan eller er på vej til at lære. Barnet har her mulighed for at gøre sig nye erfaringer med at låne, dele og bytte, lade sig inspirere og spejle sig i kammeraternes måde at lege og agere på ifht egen læring og personlige ting
- der arbejdes målrettet, ud fra barnets alder, behov, forudsætning og nærmeste udviklingszone, med det mål for øje at gøre barnet selvstændigt, selvhjulpent og livsdueligt, både til skolelivet og til livet i samfundet. Det er derfor vigtigt, at barnet guides til at reflektere over egen handling, valg og situation. Eks. vis at barnet ser på vejret og er med til at vurdere, hvilket tøj der er hensigtsmæssigt efter årstiden; "Hvad kan man gøre, hvis trøjen er blevet vådt?" eller "Hvad kan jeg gøre, næste gang legen udvikler sig dårligt?".

- der skabes forskellige læringsmiljøer i ydertimerne, som på en særlig måde tilgodeser børnenes behov. De tidlige morgen-børn modtages hver morgen af en voksen fra barnets gruppe. Her skabes rum og tid til at vågne, via stille musik og dæmpet belysning, samt ro til fordybelse omkring LEGO,



en tegning eller en flot perleplade. Andre børn har mulighed for at bruge krop og stemme i et separat rum, uden at forstyrre andre, hvor der kan køres vildt på bilbanen, bygges høje tårne med træklodser eller tumles med store armbevægelser. I de tidlige morgentimer eller de sene eftermiddagstimer kan barnet have særlig behov for et kram eller sidde hos en voksen, når det skal sige farvel eller venter på at blive hentet. Barnet erfarer : "Her er plads til mig og mine følelser er ok".

Social udvikling

"Børn i Dagtilbud skal deltage i sociale fællesskaber, hvor de oplever at høre til, hvor de kan bidrage værdifuldt og relevant til fælles lege, aktiviteter og samvær. Det handler om muligheden for

- deltagelse og medindflydelse.
 - empati
 - legens betydning for social læring"
-



Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

I vuggestuen understøttes den sociale læring gennem hele dagen. Det sker gennem voksen initieret aktiviteter, ved rutiner og overgange og med rig mulighed for barnets frie leg.

- Børnene sidder ved små borde med en voksen ved hvert bord. Dette giver rig mulighed for at skabe et roligt og overskueligt miljø, hvor børnene kan indgå i begyndende kontakt og dialog. Ved et af bordene sidder de ældste børn, og her ses begyndende venskaber spire. Til frokost sidder de ældste børn i et andet rum, hvor der er et mere roligt miljø med plads til samtale og dialog.
- Godmorgen-runden, hvor børnenes navne nævnes, tydeliggør at alle børnene er en del af fællesskabet. Børnene lærer her at få øje for hinanden, og det italesættes, hvem der mangles i fællesskabet i dag.
- I løbet af dagen opstår mange konflikter mellem børnene. Børnene guides til hvordan man forhandler, låner, bytter eller indgår kompromisser. De små spejler sig i de større børn og lærer om legens formelle og uformelle regler.
- Når der holder samling, øver børnene sig på at indgå i det store fællesskab og i at sidde ved siden af hinanden.
- Børnene hjælper hinanden, f.eks. ved at gå to og to, hånd i hånd, hen til køleskabet for at hente madpakker.
- Børnene deles i mindre grupper i løbet af dagen og får en tæt relation. Om formiddagen er nogle på tur medens andre er på legepladsen. En tredje gruppe arbejder eksempelvis med materialet fra "Fri for mobberi", laver små sociale lege eller udfolder sig sammen i musik.
- Om eftermiddagen gynger børnene meget. Dette er et miljø, hvor de skal lære at sidde tæt sammen og vise hensyn til hinanden.
-

I børnehaven indgår børnene i forskellige børnefællesskaber i løbet af dagen. Det talte sprog, omgangstone og kropssprog er her det bærende element, for et sundt og meningsfyldt fællesskab. Børnene skal mødes med positive forventninger, og det er her særligt vigtigt, at samværet mellem barn-barn og barn-voksen er præget af gensidig respekt. De voksne har en særlig forpligtigelse til at være positive forbilleder for børnene, så de kan spejle sig i den gode måde at være sammen på. Det betyder bl.a., at vi taler ordentlig om hinanden, og vi taler pænt til og med hinanden.

Børnenes sociale læring og udvikling fremmes bl.a. via legen. Derfor har legen en stor og afgørende betydning og skal understøttes af de voksne.

Nogle børn kan have svært ved at få adgang til legefællesskaber. Derfor må det pædagogiske personale løbende veksle mellem at gå foran, ved siden af og bagved børnene med henblik på at understøtte børnenes deltagelse i fællesskabet. (Se i øvrigt afsnittet om "Børn i udsatte positioner")



I rød gruppe, som består af børnehavens to yngste årgange, er der særligt fokus på

- er der gives mulighed for en rolig morgen i egen gruppe med trykke voksne.
- Børnene indgår i det store fællesskab når gruppen samles, og børnene indgår i det lille fællesskab, når børnene om formiddagen deles på tværs af alder, køn og interesse. Børnene er her i gang med at få øje for hinanden, at opbygge relationer og venskaber og oplever følelsen af at høre til.
- Børnene øver sig på at vise hensyn, stå i kø, vente på tur og udsætte behov en lille rum tid.
- Børnene lærer at vise omsorg, trøste og hjælpe hinanden. Børnene arbejder med materialet "Fri for Mobberi" ud fra deres alder og forudsætninger.
- Børnene øver sig på at være en god kammerat, at lytte, fortælle, hjælpe andre og finde på gode lege i mindre legegrupper, godt hjulpet på vej af en nærværende voksen.
- De voksne er optaget af børneperspektiver, som børnene udtrykker både verbalt og kropsligt. De voksne hjælper med at "oversætte", så børnene lærer at aflæse og forstå hinandens hensigt.
- Der er fokus på en tæt og nær relation mellem barn-voksen, så barnet føler sig tryk ved at udfolde sig. Samtidig er den voksne grænsesættende og tydelig, så barnet lærer at agere passende i de forskellige børnefællesskaber.

Gul gruppe består af børnehavens mellemste årgang.

- Her er børnene rigtig godt i gang med at kunne deltage i såvel små som store fællesskaber og aktiviteter. Børnene er ved at opbygge empati, vise hensyn og yde omsorg for hinanden. Barnet er godt i gang med at bede om hjælp eller hjælpe en kammerat, der har brug for trøst.

- Børnene deles dagligt i mindre grupper, hvor der både er børne- og voksen initieret leg og aktivitet. Her er de voksne ofte helt tæt på, så legen eller aktiviteten udvikler sig positivt for alle børn.
- Børnene lærer om "Blomster-sprog" og Kaktus-sprog", så de bliver opmærksomme på ord som kan glæde og ord som kan såre.
- Børnene øver sig på at sige fra og til, og at være opmærksomme på egne og andres grænser.
- Børnene hjælpes til at etablere og vedligeholde venskaber, og forældrene opmuntres til at indgå i legeaftaler i fritiden, så relationerne styrkes i et andet og uforstyrret miljø.
- Børnene er ved at blive fortrolige med handlinger og ord som hensyn, venlig, omsorgsfuld, kropssprog, hjælpe og trøste. Børnene kan f.eks hjælpe hinanden i garderoben.
- Børnene mødes med positive forventninger: "Kan du ikke lige hjælpe mig med Det tror jeg godt du kan klare".



Grøn gruppe består af børnehavens ældste børn – også kaldet førskole-gruppen

- Børnene øver sig i at etablere og vedligeholde nye venskaber og at kunne lege på tværs af interesser og køn. Børnene indgår bl.a. i forskellige størrelser af legegrupper, hvor dialog og det at give andre plads er væsentlig for det gode fællesskab.
- Børnene stifter bekendtskab med ord som: modig, at klare udfordringer og prøve noget nyt, at turde og at tage initiativ.
- Børnene øver sig på at indgå i leg i en længere rum tid. De deltager i fælleslege, social-lege og regel-lege og lærer nye måder at være sammen på.
- Børnene har medindflydelse på, hvor de vil lege, med hvem de vil lege og kommer med ideer.
- Børnene tager på ture i skoven, byen, ved stranden, kører i bus og tog. De besøger det lokale plejehjem og kommende skole og lærer at drage omsorg for hinanden og færdes hensynsfuldt uden for Solsikkens rammer.
- Børnene får en begyndende forståelse for, at i Solsikken har børn forskellige behov. Nogle har brug for at røre sig, andre har brug for ro, nogle har brug for pauser, andre har brug for et ekstra kram.

Kommunikation og sprog



”Sprog læres som en naturlig forlængelse af den udveksling, der foregår som blikretning, pludren og gestik. Børns sprog udvikles i dialoger med sproglige rollemodeller ved at lytte, fortælle, spørge og lege med sproget.

Kommunikation og sprog er centralt for at danne relationer og indgå i fællesskaber.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

I Solsikken tilbydes børnene en bred vifte af sproglige læringsmuligheder og aktiviteter, der understøtter tilgængelsen af sprogforståelsen, ordforråd, udtale og sætningsdannelse.

Det har stor betydning for børnenes kommunikative og sproglige udvikling, hvordan de voksne henvender sig til børnene, taler med dem, giver beskeder og sætter ord på det der sker, både i forbindelse med leg, aktivitet, og rutiner. Læringsmiljøet skal derfor bære præg af at være samtaler af høj kvalitet i alle sammenhænge, ligesom personalet må samarbejde med forældrene om børns sprog.

Det er af stor betydning, at de voksne gør sig umage for at kommunikere på en måde, så alle børn forstår det talte sprog. Derfor understøttes kommunikationen ofte med billeder, konkrete, pictogrammer eller tegntil-tale

I vuggestuen kommer dette til udtryk

- i løbet af hele dagen, når der sættes ord på, hvad vi gør, hvad der skal ske, eller hvad der sker omkring os. Dette højner barnets opmærksomhed for sproget, øger sprogforståelsen og udvider ordforrådet.
- ved at børnebøger står fremme, så børnene selv kan gå hen og vælge den bog, de har lyst til. Børnene opsøger ofte de voksne for at få ”læst” billederne eller bogen, og de voksne tilbyder gerne at læse for de lidt større børn. Dette kan bl.a. foregå som dialogisk læsning eller ved at gentage centrale ord.



- når børnene får ro og god tid til både at lytte og fortælle. Her er særligt fokus på det nære og de små grupper, hvor den voksne har tid til at indgå i dialog eller kan understøtte børnenes interne kommunikation under leg eller aktivitet.
- under samlinger, hvor børnene dagligt synger, lærer rim/remser og lærer baby-tegn.
- i puslesituationer hvor der er god mulighed for at snakke med det enkelte barn, lytte til, hvad det fortæller og holde god øjenkontakt – det støtter også godt op om barnets forståelse for og evne til turtagning i samtale.
- Ved at inddrage forældre til at gå i dialog med børnene. Der opsættes dagligt billeder, så barnet ude fra billederne kan "fortælle" forældre, hvem det har været sammen med, og hvad det har lavet.

I Børnehaven understøttes det sproglige læringsmiljø gennem hele dagen.

I rød gruppe er der særlig fokus på at

- sætte ord på følelser, når barnet siger farvel.
- der er ro til de nære relationer mellem barn-voksen, særligt i ydertimerne.
- der dagligt læses bøger eller kommunikeres ud fra billeder



- dagen gennemgås ved samlinger, understøttet af billeder, konkrete eller tegn-til-tale
- der er ro til samtale under spisning, hvor børnene kan fortælle hvad de er optaget af
- sprogstimulering i mindre grupper, med fokus på udtale, ordforråd, sætninger
- sproglege, hvor der kan bl.a. kan leges med forholdsord som bagved, foran, under, over.
- børnene skiftes til at holde talestenen og dermed har retten til at være den der fortæller, medens de andre lytter.

- børnene lærer hvad der er stille stemmer, og hvad der er store stemmer - hvad der passer til situationen.
- de voksne taler i korte konkrete sætninger, taler langsomt og tydeligt.
- de voksne benævner og gentager, gerne understøttet af tegn-til-tale, og der synges med sangkufferten som det visuelt bærende element
- Der tilbydes sprogscreening af børn mellem 2,10 år – 3,4 år, hvis barnet har sproglige udfordringer.



I gul gruppe er der særligt fokus på at

- give barnet mulighed for en morgenkram, give barnet mulighed for at vinke og være en nærværende voksne der verbalt giver børn og forældre opmærksomhed og øjenkontakt.
- have en rolig stemmeføring. At tale tydeligt og gerne i kortere sætninger.
- de voksne samtaler med børnene under leg, spisning og aktiviteter, så barnet lærer turtagning, reflekterer og øver sig i at udtrykke sig.
- handling og ting benævnes og barnet spejles ved, at den voksne gentager, hvad barnet fortæller eller siger.
- de voksne "oversætter" barnets intention under leg og guider børnene til at udtrykke sig over for hinanden. De voksne italesætter det, de ser og støtter børnene i at lytte og aflæse kropssprog.
- at børnene, under den daglige samling, øver sange, rim og remser, forholdsord. De øver sig i at lytte og fortælle for en større flok og i at modtage en kollektiv besked, gerne understøttet af pictogrammer eller konkrete.

- øve sig på at kunne sige fra og til, på en god og respektfuld måde. I de små legegrupper øves forhandling, turtagning, låne, bytte, vente og give plads til andres ideer.
- dialogisk læsning, at kigge i bøger, højtlesning og at låne sprogstimulerende materialer og bøger på biblioteket.
- sprogstimulering i mindre grupper, hvori der indgår masser af sprogstimulerende lege.
- børnene får begyndende kendskab til skriftsproget, hvor de har mulighed for at øve sig i at skrive eget navn, kigge på skilte og nummerplader og aflæse symboler.
- børnene mødes af anerkendende voksne, som guider barnets på en måde som er meningsfuldt og støtter barnets sproglige udvikling.



I grøn gruppe er der særligt fokus på sprog, lege og aktiviteter, som retter sig mod den kommende skolestart. Her er fokus på at

- udtrykke ønsker og behov, give mening til kende, fortælle, lytte, give plads, bede om hjælp
- bruge dialogen som den bærende kommunikationsform under leg og aktivitet, og under samtale med de voksne.
- forhandle, øve turtagning, indgå kompromis, forstå afstemning og demokrati og give mening til kende. De voksne hjælper barnet til at sætte ord på følelser
- kendskab til skriftsproget, lege bogstav og tal-lege og øve i at skrive eget navn
- kunne aflæse kropssprog og hente hjælp gennem visuelle støtter, som billeder og pictogrammer.
- bruge sproget og kropssproget til at opføre små skuespil og optræde for andre
- daglig samling med sange, rim, remser, ordleg, rytmelege, højtlesning eller gætte gåder
- børnene kan spejle sig i de voksnes måde at kommunikere og agere på og mødes anerkendende af tydelige voksne.

Krop, sanser og bevægelse



”Børn skal støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Det handler om krop, sundhed, hygiejne, sanser og bevægelse.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Børn skal motiveres og have erfaringer med krop, sanser og bevægelse. De voksne kan bl.a. motivere børnene ved selv at vise glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse, hvor bevægelsesglæde, kreativitet og leg er nøglebegreber. Det er vigtigt at voksne er nysgerrige og gør børnene til med-skabere af egen udvikling, ved at følge børnenes initiativer.

Personale og forældre kan dele erfaringer omkring risiko-orienteret leg og det at udfordre og følge børnenes bevægelsesmæssige interesser.

I vuggestuen er krop og sanser hele tiden i gang og børnene ses konstant i bevægelse. I vuggestuen understøtter vi børnenes viden, glæde, initiativ og virkelyst ved



- dagligt at bruge vuggestuens legeplads, men gør også brug af forskellige legepladser i nærområdet, samt den nærliggende skov. Én gang om ugen er de største børn på besøg i børnehaven. De mange varierende tilbud giver rig mulighed for forskellige motoriske udfordringer for børn i alle størrelser. Legepladsen er mere stabil og sikker, medens skovbunden er fuld af overraskelser med grene og meget kuperet terræn. Her ses hvordan børnene udvikler sig fra at skulle have meget hjælp til senere selv at mestre.



- at de voksne har fokus på at kan, eksempelvis til selv at puslebordet eller kravle op på

lade børnene gøre det selv, som de kravle op på stolen, kravle op på den lille stige til barnevognen.

- børnene har rig mulighed for at tumle inde i mellemgangen eller i musikrummet, hvor der er forskellige motoriske legeredskaber, som man kan snurre, hoppe eller trille på og styrke sanserne. Ligeledes er der mulighed for at give børnene stille massage i et afskærmet rum og lytte til musik.



- at kropsdele benævnes, der kigges i bøger, hvor børnene kan genkende de forskellige kropsdele og styrke identiteten ved at øve sig i at benævne og udpege det på sig selv.
- at vuggestuen tilbyder mælk, frugt og brød til børnene, som derved får en god supplerende kost til egne madpakker. På maddage tilbydes sund kost, hvor børnene dufter og smager.
- at der er fokus på mund- og håndhygiejne i forbindelse med bleskift, spisning og overgange.

I børnehaven tilbydes en bred vifte af aktiviteter i et læringsmiljø, hvor krop og sanser kan blive stimuleret. Det sansestimulerende miljø findes overalt, og bruges af alle børn. Det er særlig vigtigt at de voksne går foran, og viser at bevægelse er sjov og giver glæde.

- Barnet kan få en god morgenkrammer, hvor barnet kan mærke sig selv og varmen fra den voksne, men det har også lov at sige nej, hvis det føles grænseoverskridende.
- I musikrummet er der mulighed for at lave gymnastik, musik, just dance eller bare at tumle. Her er forskellige motoriske redskaber, som kan sætte gang i mange sanser, børnene møder lyden fra musikken, sveden på panden og skal kropsligt forholde sig til andre børn som kommer helt tæt på. Når der laves sanglege øver børnene sig i at holde i hånd, får en fornemmelse af rum og retning og udfordres på at deltage, også i det som det ikke har lært endnu. Barnet motiveres til at bruge sin krop på alle måder og stimuleres til at udfordre sig selv på noget nyt.



- Legepladserne giver rig mulighed for at cykle, spille bold, klatre, trille, grave, gyng og i skoven skal der kravles over, under, ved siden af. Børnene lærer at falde, at undgå og at vælge hvilken vej der er den bedste. Børnene leger ude i alt slags vejr og får nye erfaringer på en regnvejrsgang, hvor det drypper på kinderne og der kommer kold vand i gummistøvlerne. De større børn er selv med til at tage stilling til valg af overtøj og drager her erfaringer med at svede, fryse, være tør eller blive våd.
- Børnene øver dagligt i at mestre at holde styr på kroppen og afpasse den efter situationen. Der er tidspunkter hvor man skal røre sig, og tidspunkter man skal være helt stille. Der er tider, hvor man kan skrig, og tidspunkter hvor man må holde stemmen i ro. Børnene lærer deres krop at kende og at vise hensyn og afpasse sig efter omgivelserne. Det er derfor vigtigt, at børnene får anvisninger i stedet for påbud og forbud, så de ved, hvad de kan og må og bliver opmærksomme.
- Finmotorikken stimuleres, når børnene får mulighed for at sy, lave perler, male, bygge LEGO eller tegne. Barnet udfordrer her sig selv på nye færdigheder og bevægelser.
- Børnene arbejder med kropsidentitet og lærer at kende sin krop. Der tegnes, peges, en torso undersøges, der læses bøger og vises film. Kropsdele benævnes mange gange om dagen ved puslebordet, eller når vi laver gymnastik.
- I perioder arbejder gruppen med kropsmassage, hvor børnene skiftes til at massere hinanden, eller de voksne masserer barnet. Barnet lærer at mærke sig selv.
- Nogle børn har brug for bevægelse, andre har brug for ro. Nogle børn skal stimuleres med nuldrebald, medens andre har brug for at sidde på skødet. Nogle børn trives bedst i det store vilde fællesskab, andre søger de stille hjørner. Hvert barn har sit unikke behov, og det er her vigtigt, at de voksne har syn for det enkelte barn, så alle stimuleres, sanser og bevæger sig.
- I Solsikken hjælper vi børnene til at have en god hygiejne. Børn hjælpes med at vaske hænder, og de opfordres til at vaske ansigtet og kigge sig i spejlet.
- På maddage hjælper børnene ved madlavningen på skift eller laver mad over bål. Her har børnene rig mulighed for at dufte og smage på en bred vifte af varme og kolde retter gennem et helt børnehaveliv. Barnet lærer hvad der er sundt / usundt, og hvad der giver energi.



Natur, udeliv og science



”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur. Børnene skal inddrages som med-skabere af egen læring, ved at stille åbne, nysgerrige spørgsmål. Det handler om natur, udeliv og science.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

I vuggestuen er der blandt andet disse fokuspunkter:

- at tale med børnene om forskellige naturfænomener, når de viser sig; fx regnvejr, snevejr, månen, en regnbue og skygger på en solrig dag. Børnene lærer her hvilket tøj der hører til hvilket vejr. Børnene bliver opmærksomme på, om det er koldt eller varmt, om det blæser eller regner.
- Børnene leger meget på egen legeplads. Her bruger børnene meget tid på at eksperimentere med sand og vand.
- I skoven samler børnene forskelligt materiale, de kigger på dyr og får erfaringer med at færdes i skoven. Børnene får begyndende kendskab til årstiderne, hvor der plukkes blomster om sommeren, samles blade om efteråret, kigges på smukke trækrøner om foråret og ser de triste trækrøner om vinteren.



- Børnene er meget optaget af at finde insekter, snegle og frøer. Sammen med de voksne gør de sig erfaringer med dyrets farve, hvor det bor, hvor mange ben det har osv. Efterfølgende kan et billede i børnehøjde hjælpe barnet til at huske og fastholde den nye viden.
- De store børn støttes i at bruge fantasien, fx. ved at synge ”Bjørnen sover”, medens de lister rundt i skoven. Skyggerne bliver til sjove dyr, eller vi tegner sjove ting i sandet.
- Vuggestuens og børnehavens legeplads byder på et rigt varieret underlag og mange forskellige uderum, hvor der er plads til sansning, bevægelse, fantasi og kreativitet.

I Børnehaven kommer børnene rundt om rigtig mange emner gennem livet i børnehaven. Emner kan gå igen eller opdeles efter alder. Læringsmiljøet er rigt og varieret, og vi har stor glæde af at være nabo til en stor og spændende skov. Her er de to ældste børnehave-grupper i udegruppe på skift én uge af gangen. Dette giver mulighed for fordybelse inde, hvor der kan samles viden om et emne, samtidig med at uderummet ugen efter bliver til direkte sanseoplevelse i et autentisk miljø.



I Rød gruppe er der særligt fokuspunkter:

- Under samling kigger børnene ud af vinduet og gør sig erfaringer med vejret, taler påklædning og årstidens skiften. Børnene tælles og der sættes fokus på begyndende matematisk opmærksomhed.
- Hver måned sættes fokus på bestemte fænomener eller eksperimenter. Børnene eksperimenterer med magnetisme. Der leges med andre matematiske begreber som mange/få, stor/lille og der eksperimenteres med hvad der er tung/let, hvad der kan flyde og om man kan kravle under/over en stol.
- Der læses om husdyr og dyrebørn, og børnene får efterfølgende besøg af rigtige husdyr. Børnene fodrer hver dag fiskene i akvariet og har i et andet akvarie gjort sig erfaringer med liv og vækst, ved at følge haletudserne fra æg til frøer.
- Børnene gør sig erfaringer med åbne og sociale uderum, trygge og afgrænsede uderum, de usynlige grænser og livet i skoven. Børnene lærer at vise hensyn til livet i skoven, samle affald og passe på naturen. Børnene erfarer forskellig – nogen ligger på jorden og kigger efter dyr; andre slipper fantasien løs og "flyver på den store drage". Andre plukker blomster, medens nogle børn skal inspireres til at bruge naturen som legeplads, eller som et sted man kan undersøge.



I gul gruppe er man optaget af

- at bruge udeområdet hele året. Børnene bruger alle hjørner og rum på legepladsen og er vant til livet i skoven. Børnene bruger et bredt udsnit af naturen, både i byen og på landet og børnene inspireres af de mange forskellige læringsmiljøer. Børnene tager på tur til Vandhaverne, kigger på køer hos den lokale landmand, tager bussen ud til stranden eller fisker efter krabber i åen.
- I naturen eksperimenteres med forskellige projekter, som følges fra "Jord til Bord". Børnene planter og sår og gør sig erfaringer med at vådt/tørt, varmt/kold har betydning for om liv kan gro eller dø. Børnene gør sig erfaringer med årstiden, som f.eks at lave frost-lygter på en kold vinterdag, plukke æbler i august og sætte kartofler i maj.
- Der eksperimenteres og børnene inviteres med i de voksnes undren, når et æg falder ned i et alt for lille glas. Børnene vejer og måler, sælger og handler og udfordres dagligt den spirrende talforførmelse.
- De voksne øver sig i at følge barnets initiativ og give børnene medbestemmelse. Børnene er derfor med til at beslutte hvor turen skal gå hen, og har mulighed for at stoppe op ved det som optager dem.
- Børnene laver bålmad hver anden uge. Her hjælper de til i hele processen, hvor der slæbes brænde, bygges op, tændes og pustes. Børnene erfarer at røg er ubehageligt, ild er varmt og maden kan brænde på eller være forsinket på en regnvejrsdag.
- Børnene har begyndende forståelse for det at passe på naturen og har medansvar for at samle affald og skrald i skoven. Børnene lærer at grene ikke brækkes af træerne, men vi snitter i de pinde som ligger på jorden.

Grøn gruppe er optaget af at udforske forskellige læringsmiljøet

- Gruppen tager ofte på tur ved åen, søen, fjorden, på bondegårdsbesøg, eller tage på tog og bustur til nye spændende steder. Børnene kommer rundt på mange forskellige legepladser og steder i skoven, som byder på en bred vifte af forskellige læringsmiljøer hvor der er plads til forskellige sansninger (Kolbøtter, vilde lege, spring, ujævnt terræn). Der er "rum" med plads til fordybelse og at undersøge fænomener med jord, vand og luft, fiskeri og drageflyvning.

- Børnene er vant til at færdes i skoven og at vise respekt for grene, træer, buske og dyr. Naturen åbner op for et væld af fantasilege og de store børn har mulighed for at snitte deres helt egen vandrestav.
- De fleste børn kender årets rytme, temperatur og månedernes skiften. Sammen med børnene undres de voksne når det fryser og sner en forårsdag, eller solen er brand varm en efterårsdag. Børnene øver sig i at betragte naturen, se på bladene og fastslå årstiden, ligesom de hver dag reflekterer over dagens vejr og dens betydning for påklædningen.
- Børnene laver mad over bål hver 14. dag og inddrages i hvad der skal laves eller spises. Børnene kan således være med til at handle, grave kartofler op eller plukke majs. Børnene eksperimenterer med maden, og finder ud af at kartofler er forskellige afhængigt af om de er kogt, bagt eller er rå. Ligesom de erfarer, at æbler kan tilberedes på mange forskellige måder og både kan blive til kage, grød, chips, og marmelade.



- Førskolebørnene har stor interesse for tal og bogstaver og andre matematiske fænomener. Der vejes når der bages, måles når der flyves med papirflyvere. Der eksperimenteres når det undersøges hvad der kan flyde og synke i naturen, og børnene støttes i at spørge og undres over årsag, virkning og sammenhænge, så der skabes mental bro mellem den konkrete læring og den naturvidenskabelige forståelse.
- Børnene har mulighed for at eksperimenterer med at tage billeder og inddrage forskellige teknologiske redskaber som GPS, digitalvægt og i-pad.

Kultur, æstetik og fællesskab



”Læringsmiljøet skal understøtte børn i at øve sig i og afprøve sig selv inden for en bred vifte af kunstarter og udtryk, såsom scenekunst, film, maleri, musik, sang og litteratur. Udgangspunktet er børnenes egen skabende og eksperimenterende praksis, som er båret af børnenes lyst, kreativitet, improvisation og aktive deltagelse.

Læringsmiljøet skal sikre børnene får erfaringer der kan forankre værdier, så børnene kan orientere sig og handle på en hensynsfuld, demokratisk og respektfuld måde.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Gennem barnets tid i vuggestue og børnehave, vil det møde en bred vifte af forskellige læringsmiljøer som understøtter kultur, æstetik og fællesskab, alt efter barnets formåen, alder, årstiden og hvad børnene er optaget af.

I vuggestuen ses dette når

- børnene lærer om forskellige danske højtider og traditioner, fx i forbindelse med jul og påske, hvor børnene bl.a. går til julegudstjeneste eller har besøg af den lokale præst. Børnene producerer, pakker ind, udviser stolthed og lærer glæden ved at give julegaver.
- børnene lærer, hvordan man kan fejre fødselsdag med sang og pynt, og mærker betydningen af og hvornår vi bruger det danske flag. De møder forskellige former for måltider som er forbundet med det at fejre fødselsdage.
- børnene tilbydes forskellige former for materialer som de kan eksperimentere med, eksempelvis modellervoks, maling, sand, vand, jord og sæbebobler. Børnene producerer og laver udsmykning på stuen, hvor der bruges forskelligt materiale, som børnene selv har fundet i naturen.
- børnene hjælper med at låne bøger på biblioteket, som fanger deres interesse, og de deltager i forskellige kulturelle forestillinger
- der dagligt synges ved samlinger, understøttet af konkrete fra sang-kufferten, eller når børnene danser til musik og frit kan udtrykke deres glæde ved bevægelse og rytmer.

I børnehaven skabes sammenhæng mellem læring og læringsmiljøet, gennem tilbud eller aktiviteter hvor det pædagogiske personale sætter rammen. Dette kommer til udtryk når personalet følger barnets initiativ, når der tilbydes små værksteder eller ved at der arbejdes med forskellige temaer hen over året.



I børnehaven opstår forskellige læringsmiljø

- når børnene, har mulighed for at klippe, klistre, male, tegne og eksperimentere, lave kreative udstillinger eller fernisering. Gennem Shanes verden lærer børnene, at forskelligt materiale kan bruges til at skabe noget nyt, når man slipper fantasien løs. I Træværkstedet bliver pinde og søm til skibe, mobiltelefoner eller geværer, og i malerværkstedet lærer barnet at to farver kan blandes og blive til nye farver som det kan udtrykke sig med.
- når børnene arbejder med temaer, om fx bondegårdsdyr, hvor der læses, vises film, leges, synges og laves udstilling. Eller når børnene efterfølgende tager på bondegårdsbesøg, hvor de kropsligt oplever, dufter, hører, rører og tager billeder, så barnet efterfølgende stolt kan vise forældrene en kreativ udstilling med collager, fotos eller film, om dets oplevelser og nye læring.
- når børnene ser på billederne i "Barnets bog" og er i dialog med hinanden eller de voksne om det at bo på forskellige måde og at mennesker ser forskellige ud. Her er børnene bl.a. med til at male på hænder og fødder, hvorefter aftrykkene får sin helt egen personlige betydning, når det sættes ind i barnet bog. Dette giver barnet en kropslig oplevelse og fornemmelse, og det oplever sig selv på en ny måde.

- ved højtider, hvor børnene hører, ser, lytter og gør sig erfaringer med, hvorfor vi fejrer fx jul. Gennem salmesang i kirken, vores ugentlige bibelfortælling for børn, krybbespil og kreative aktiviteter, lærer barnet om de danske kristne traditioner, men at der også kan være andre måder at forstå verden på.
- i musikrummet, hvor børnene lærer om forskellige måder at udtrykke sig på, eksempelvis gennem sanglege, gymnastik, drama, kropssprog og stemmen. Børnene kan udfolde glæde ved sang, krop og bevægelse gennem "Just Dance", når der laver børne-MGP, eller de kan eksperimentere med rytmer, når instrumenterne tages frem. Barnet oplever, at være en del af et fællesskab der udtrykker sig sammen, når musikken bliver til sammenhængende kor og orkester.
- børnene kan udfolde deres kreativitet når de leger med udklædningstøj og de større børn laver små forestillinger, for de mindste, som fx "De tre små grise" eller "Klods Hans" eller de kan optræde med et cirkusnummer. Her har barnet mulighed for at øve sig i at optræde og at udtrykke sig oven for andre. Børnene ser ofte forestillinger på biblioteket eller ser de store optræde på skolen.
- når der arbejdes med temaer om "mig og min familie". Børnene møder her en bred vifte af forskellige kulturer, når forældre, som er opvokset i andre lande, inviteres til at vise og fortælle om deres kultur, tøj, mad, sange og levevis. Børnene smager nyt mad, tegner landets flag og de store ser bla. på verdenskortet.
- når de større børn besøger det lokale plejehjem. Her skabes grobund for forståelse af alder, hvad sker der når man bliver gammel? Børnene får ny viden, når de ældre fortæller om gamle dage og der opstår gode relationer, når børnene hjælper de ældre med at bage pebernødder eller synger julen ind.



Evalueringsskultur



”Evalueringsskulturen i dagtilbuddet, skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evaluering

I Den nye styrkede Læreplan, er det et lovkrav, at der etableres en evalueringsskultur, hvor det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Den pædagogiske læreplan skal fungere som et pejlemærke for det pædagogiske personale i udøvelsen af det daglige pædagogiske arbejde. Det pædagogiske personale, pædagogiske fyrtårne, leder, samt bestyrelsen vil alle løbende arbejde med evalueringen af og opfølgning på den pædagogiske læreplan.

Evaluering foregår løbende i dagligdagen, på stuemøder og på personalemøder.

Den pædagogiske læreplan evalueres på pædagogiske dage.

Evalueringen vil blive understøttet af forskellige former for evidens og databaseret viden.

I Solsikken er vi godt i gang med at udvikle en faglig selvkritisk og reflekteret tilgang til tilrettelæggelsen og evalueringen af den pædagogiske praksis, med den hensigt at få øje på hvor det giver mening at justere, så vi i endnu højere grad udvikler og kvalificerer den pædagogiske praksis.

I evalueringen vil vi se på, hvordan barnesynet, børneperspektivet og arbejdet med dannelse kommer til udtryk i det daglige pædagogiske arbejder, og spejle dette ind i

- børnegruppens trivsel og læring
- børn i udsatte positioners trivsel og læring
- tosprogede børns trivsel og læring
- det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.



Vi vil reflektere over legens betydning, om den får nok plads og er gennemgående i løbet af dagen?
 Vi vil i højere grad kigge på børnefællesskaberne, for at sikre alle er en del af fællesskabet?
 Vi fortsætter det gode arbejde med at forholde os til forældresamarbejdet, for at sikre at vi har kontakt og er i en god og sund dialog med alle forældre?
 Vi vil reflektere over vores overgange mellem vuggestue/børnehave og er i god dialog med Skjern Kristne Friskole, så vi sammen kan skabe de bedste overgangen fra børnehave til skolen.
 Vi vil kigger på vores nærmiljø, for at afsøge nye og spændende læringsmiljøer.
 Vi vil reflektere og forholde os til det æstetiske børnemiljø, rutiner og struktur, bl.a. set i lyset af de erfaringer vi har gjort, i forbindelse med Coronaen.
 Sammen vil vi øve os i at blive bedre til at reflektere over egen praksis, gruppernes praksis og sammenhængen i hele huset.

Som værktøj ind i evalueringen, vil vi benytte materialet fra Børne- og undervisningsministeriet:

"Redskab til selvevaluering"

"Evaluerende pædagogisk praksis"

"Redskab til forankringsproces".

Evalueringsdelen vil være delt op i 3 faser:



1. Formål med evalueringen

Det pædagogiske personale vil sammen forholde sig til, hvad de vil evaluere og hvad de vil bruge den indsamlede viden til. Det kan her være vigtigt at opstille specifikke fokusområder.

Evalueringen har til formål at styrke og kvalificere det videre forløb omkring et barn eller børnegruppen.

For at evaluere skal der indhentes viden i form af dokumentation

2. Dokumentation

Pædagogisk dokumentation har det formål, at vise sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå som en del af evalueringen. Der skal ske en løbende beskrivelse af børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, samt det pædagogiske læringsmiljø som ligger til grund herfor. Pædagogisk dokumentation kan have mange forskellige former. Her er et udpluk af de værktøjer vi benytter i Solsikken:

- Udarbejdelse af relations- og venskabsskemaer fra DCUM, som kan vise kontakten barn-barn, barn-voksen, eller voksen-forældre.
- Der hentes viden og evidens via Dagtilbuds-termometret (DCUM) som inddrager barnets perspektiv.
- Bestyrelse og leder udarbejder forældretilfredshedsundersøgelse, som inddrager forældrenes perspektiv
- Der laves observationer internt eller der indhentes sparring fra pædagogiske konsulenter fra PPR, som har særligt blik for justeringer i læringsmiljøet.
- Det indsamles dokumentation i form af screeninger og sprogtest, som kan målrette og kvalificere arbejdet. Arbejdet kan foregå internt eller ved inddragelse af eksterne fagpersoner som høre-tale-konsulenter, ergoterapeuter eller psykologer.

- Der laves dagligt praksisfortællinger, som understøttes med billeder på tavlen
- Der laves udstillinger hvor børnenes kreativitet og kunst kommer til udtryk
- Forældre inviteres til forældremøder, hvor korte film dokumenterer børnenes leg og læring
- Forældrene inviteres til at hjælpe på arbejdsdage, hvor vi sammen kan skabe nye læringsmiljøer
- Der udarbejdes månedsplaner, hvor forældrene har mulighed for at få indsigt i planlagte vokseninitierede aktiviteter og der evalueres ud fra SMTTE-modellen eller de 9 hver.
- Vi vil udarbejde et nyt dialogark til forældresamtaler, som tager afsæt i Den Nye Styrkede læreplan.

3.Analyser og justeringer i hverdagen

- Der reflekteres og opstilles overordnede mål ud fra test, evidens, observationer og lign.
- Børnegruppen analyseres, der tages højde for børnegruppens alder og interesse, og hvad der optager dem lige nu. Der opstilles mål vha. SMTTE-modellen eller de 9.hvér, som herefter indgår i evalueringen.

Forældrene inddrages, særligt omkring børn i udsatte positioner, så man sikrer sammenhæng mellem barnets læring og de opstillede mål og tiltag, som fremgår af handleplanen omkring barnet

Læreplansrapporten er et levende dokument og arbejdsredskab for det daglige pædagogiske tænkning og praksis.

Rapporten forventes revideret i 2022.

Læreplansrapporten er gennemgået og godkendt af de pædagogiske fyrtårne, samt to bestyrelsesmedlemmer.

Læreplanen er offentliggjort på hjemmesiden 1. juli 2021.

1. udgave 2021.